ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД YНЭН

№ 137 (12041)
1969 оной
июниин 14,
суббото

Сэн 2 мүнгэн

-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

В. И. ЛЕНИНЭЙ ГЭР-МУЗЕЙДЭ 5 МИЛЛИОН ХYН ОРОБО

УЛЬЯНОВСК. (ТАСС-ай корр). Ульяновскдахи В. И Ленинэй гэр-музейдэ июниин 12-то таба миллиондохи хүн ороо. Тэрэ хадаа Днепропетровск городой 78-дахи дунда һургуулиин түүхын багша А. Ю. Славуцкий болоно. Тэрэ өөрынгөө областиин бүлэг багшанартай хамта Ленинскэ газарнуудаар экскурси хэжэ ябаа юм.

Ленин тухай номуудай библиотечкые А. Ю. Славуцкида музейн партбюрогой секретарь А. Д. Руднев барюулаа.

40 шахуу жэлэй урда тээ 1929 оной ноябриин 7-до, Агуу ехэ Октябриин 12-дохи жэлэй ойн гүйсэһэн үдэр Ульяновскдахи В. И. Ленинэй музейдэ түрүүшын хүн ороо бэлэй. Экскурсантнууд жэл ерэхэ тудам олон боложол байдаг. Гэр-музейдэ мүнөө жэлдэ гурбан зуу мянга шахуу хүн ороод байна.

КОММУНИС БА ХYДЭЛМЭРИШЭНЭЙ ПАРТИНУУДАЙ УЛАСХООРОНДЫН ЗYБЛӨӨН ДЭЭРЭ

мунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай уласзүблөөн июниин 12-то хүдэлмэреэ үргэлэ.

эй заседани дээрэ Цейлоной Коммунис ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн нүхэр Ратнавира түрүүлэгшээр һуугаа. Урда й Республикын Саг зуурын революционно ствада эльгээхэ амаршалгын телеграмөөндэ хабаадагшад нэгэн дуугаар баталан ань, сэрэгэй-фашис диктатурада эсэргүүжэ байһан Грециин коммунистнууд ба дедта талархалгын мэдүүлгэ баталан абтаа. э Союзай завод, фабрикануудай, колхоз, ай коллективүүдһээ, партийна болон нинтын организацинуудһаа, тус тус совет эрхэтэдһээ зүблөөе амаршалһан, амжалтануудые түйлахыень хүсэһэн олон тоото бэшэгүүд зүблөөнэй нэрэ дээрэ абтаа гээд заседани дээрэ түрүүлэгшээр һууһан нүхэр Х. Г. С. Ратнавира делегацинуудта мэдээсээ. Халуун амаршалга хүргэһэнэйнь, амжалта түйлахые хүсэһэнэйнь түлөө бүхы совет ажалшадта, организацинуудта баясхалан хүргэжэ байһанаа зүблөөн элирхэйлэн мэдүүлээ.

Зүблөөнэй зүбшэхэ зүйлдэ оролһон асуудалнуудые үглөөнэй заседани дээрэ хэлсэлгэдэ: США-гай Коммунис партиин Генеральна секретарь нүхэр Г. Холл, Швециин Коммунистнууд гэжэ зүүнэй үзэл баримталдаг партиин түрүүлэгшэ нүхэр Л. Вернер, Суданай Коммунис партиин ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр А. Х. Махджуб, Бельгиин Коммунис партиин түрүүлэгшэ нүхэр М. Дрюмо, Коста-Рикын Арадай авангард гэжэ партиин ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр М. Мора хабаадаа.

Баруун Берлинэй Социалис нэгэдэмэл партиин түрүүлэгшэ нүхэр Г. Данелиус үдэшын заседани дээрэ түрүүлэгшээр һуугаа. Индиин Коммунис партиин Национальна соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Ш. А. Данге, Великобританиин Коммунис партиин Генеральна секретарь нүхэр Дж. Голлан, Гваделупын Коммунис партиин Генеральна секретарь нүхэр Э. Жен заседани дээрэ үгэ хэлээ.

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЕЙ КОМИССИНУУДТА

МАЛ АЖАЛЫЕ YРГЭЛЖЭДЭНЬ ОНЬҺОЖОРУУЛХА

Россиин Федерациин колхоз, совхозуудай мал ажалай фермэнүүдтэхи хүдэлмэриин ямараар оньһожоруулагдажа байһан тухай асуудалые РСФСР-эй Верховно Соведэй хүдөө ажахын талаар комисси июниин 12-то хаража үзөө. Республикын Хүдөө ажахын министрэй орлогшо И. С. Морозовой, «Россельхозтехника» гэжэ Бүхэроссиин нэгэдэлэй түрүүлэгшын орлогшо А. А. Муравьевой элидхэлнүүдые депутадууд шагнаа.

Россиин Федерациин хизаарнууд, областьнууд болон автономито республикануудта табан жэлэй гурбан жэлэйнь туршада соо мал ажалай хүдэлмэри оньһожоруулгын хэмжээн хоёр үлүүтэй дахин дээшэлээ гэжэ заседани дээрэ тэмдэглэгдэһэн байна. Энэ талаар Ленинградай, Москвагай, Воронежой, Липецкэ, Тамбовой, Пензенскэ, Белгородско областьнуудта, Краснодарай, Ставрополиин хизаарнуудта, Мариин АССР-тэ ехэ юумэн хэгдээ.

Мал ажалдахи бар хүсэнэй ажалые бага болгохо асуудал үшөөл тон удаанаар шиидхэгдэнэ гэжэ элидхэлшэд, заседани дээрэ үгэ хэлэһэн депутадууд тэмдэглэһэн байна. Энээнэй шалтагаануудай нэгэн гэхэдэ, колхоз, совхозууд техникые хангалтагүйгөөр ашаглана, тэрэшэлэн фермэнүүд удаанаар электрижүүлэгдэнэ. 1968 ондо Татарай ба Башкирай АССР-нүүдтэ, Орловско ба Оренбургын областнуудта үнеэ һаадаг оньһото түхеэрэлгэнүүдэй хахадһаа олониинь хүдэлдэггүй байгаа. Мал ажалда зорюулан, машина ба түхеэрэлгэнүүд тиимэ ехэ һайн шанартай байдаггүй, бүтээсэ багатай, гараар хэхэ ажал хүсэдөөр зайсуулгые хангадаггүй.

Оньһожоруулагдаһан фермэнүүдтэ кадрнуудые бэлэдхэлгын дутуунууд заседани дээрэ мүн лэ шүүмжэлэгдээ.

Мал ажалдахи ажал хүдэлмэриие бүри түргэнөөр оньһожоруулха зорилготой тодорхой һанамжа дурадха л н у у д ы е оруулһан тогтоол комисси баталан абаа.

(ТАСС-ай корр).

КУУЗИКУ НЮТАГЖУУЛХАНЬ

, хада хабшал газартай шай аймагта илангаяа бүболотор хагсуу хүйтэн ал, һүүлэй үедэл дулаарлбэ.

һээ эндэхи колхоз, совмүнөө адууһа малай эдитаригдадаг элдэб ургамал- корнеплодуудые түлэг байнхай.

а ондо Захааминай олоннуд малай эдихэдэ шэйн ургамал — куузикуе нхеэ тарижа туршахань. түрүүн колхоз, совхохүтэлбэрилэгшэд, агроноузику тарижа ургуулха е суглуулаад, Хамней нэгэ үдэрэй семинар-һуунгэргөө юм.

куе энэ нютагай эрхэ байдалда хайшан гэжэ тааруулан тариха, ургуулха, мүн ургасын хойноһоо яажа харууһалха тухай Буряадай хүдөө ажахын станциин научна хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Иванова сугларагшадта хөөрэжэ, харуулжа үгөө. Һүүлээрнь семинарта хабаадагшад Усановка тосхон ошожо, тэндэ куузику ургамалай үрэһэ тарянай газарта һуулгажа туршалга хээ.

Гадна үнеэдтэ шэмэтэй тэжээл болохо куузикуе һайнаар ургуулжа, колхоз, совхозуудтаа үгэхын тула нютагуудай һургуулиин һурагшад, багшанар баһал ехэ хүдэлмэри хэхэ зорилготой. Жэшээлхэдэ, Санагын дунда һургуулиинхид 5 гектарта куузику рассадада һуулгажа ургуулаад, ехэ ургаса хуряажа, совхоздоо үгэхөөр хараална. Тэрэшэлэн Шара-Азаргын, Енгорбойн һургуулинууд хамгадаа 10 га газарта куузику һайнаар ургуулха зорилготой.

Тиихэдэ аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхид 9 гектар дээрэ энэ ургамалые гараар тарижа туршаа. Мүн тэндэхи Михайловка тосхоной дунда һургуулиин үхибүүд куузикугай рассада хабар эртэ парнигта ургуулаад, мүнөө тэрэнээ 10 гектарта һуулгажа байна.

Иигэжэ хүйтэн уларилтай, хада газартай гэгдэдэг Захаамин нютагта куузику элбэгээр ургуулжа, үнеэдтээ шэмэтэ тэжээл садатарынь эдюулээд, һү ехээр һааха байһаниинь лабтай. Энээниие тэдэнэй мүнөө хэжэ байһан оролдосото ажалынь гэршэлнэ.

В. ПЕТРОВ.

...РЫСЭЖЭ ХYДЭЛХЭДЭ УРМАТАЙ

лдай промышленностиин хые шулуу нүүрһээр хүаха гэһэн зорилго манай жоной уурхайн хүдэлмэурда табигданхай.

аргаар нүүрһэ малтаар, түргэншье. Тиимэһээ Нүүрһэнэй промышленминистерство нэмэл арүрһэ малтаха хүдэлмэридэ анхарал хандуулдаг. Жэлэ энэ шэнэ аргаар нүүрлта улам үргэдэнэ. Хэрондо манай орон соо аргаар 23 миллион тонэн малтагдаһан байгаа эрһэн жэл 145 миллион хүрэтэр дээшэлээ.

а-Нуурай уурхайнуудта а хэрэглэгдэнэ. Холбоолүрхайда нэмэл аргаар илангаяа ехээр малтагда-

... бидэнэй малтаһан автомашинанууд зөөжэ й. Тиимэһээ экскаваторийн байха ушар үзэгдэ- нэгэ талада халаанай арай шамай дүүргэгдэнэ. лал усадхахын тула Холтээшэ түмэр харгы табайна. Тэрэ зам байгша ябрь һарада ашаглалгаэ юм. Тиигэхэдэ одоол малтадаг экскаваторнууд өөр хүдэлдэг болохо. лжоной уурхай соохи бүлмэри оньһон техникын бүтээгдэнэ. Энэ хүсэтэ уудые бүтээсэ ехэтэйгээр н тула һайн харууһа хэтэй. Шорой тооһонһоо сэ, хуушарһан детальнууг соонь һэлгэжэ табяһаа, газар малтадаг экскаватор хүдэлмэриин үедэ эбдэрхэгүй. Халаанай даабари дүүргэгдэһэн лэ байха.

Би 1963 ондо Холбоолжоной уурхайн газар түрүүлэн малталсаһан хүм. Тэрэ гэһээр зургаан жэл үнгэрөө. Энэ үе саг соо манай хүдэлдэг уурхай сооһоо оло мянган тонно нүүрһэн малтагдаа.

«ЭКГ-4» маркын экскаватор хүсэ ехэтэй машина юм. Энэ машинаяа бүхэли сүүдхэ соо байлгангүй ашагланабди. Халаан соо хоёр хүн хүдэлдэг. Миниин туһалагша Петр Столб нүүрһэ малтаха хүдэлмэридэ олон жэл соо хүдэлһэн, дүй дүршэлөөр баян хүн юм. Петр экскаватор жолоодоходоошье, жэжэ заһабари хэхэдээшье бэрхэ. Тиимэһээ манай экскаваторай эбдэрээд гү, али ондоо шалтагаанаар миин байхань үзэгдэдэггүй. Тиимэһээ бидэнэр халаанайнгаа даабари ходол дүүргэһэн лэ байдаг гээшэбди.

Хэнэйшье мэдэхээр нүүрһэ малтахада горно-геологическа элдэб бэрхэшээлнүүд ушардаг. Заримдаа хэдэн зуун кубометр шорой малтажа, арбаад лэ тонно нүүрһэ абахаш. Аяар 15—20 метр зузаан хүрьһэ малтаха ушар гарадаг. Холбоолжоной хэдэн арбаад экскаватор газар онгилон, галта шулуу малтана. Энэ хүсэтэ машинануудай экипажууд барандаа табан жэлэй даалгабарита түсэбые болзорһоонь урид дүүргэн, багша Ленинэй 100 жэлэй ойе угтаха гэһэн нэгэл эрмэлзэлтэйгээр ажаллана.

Социалис мүрысөөн хүн бүхэндэ дали үгэдэг гайхалтай хүсэн гэжэ һанагшаб. Түрүү зэргэдэ гараха, илалта түйлаха гэһэн һаруул һайхан бодолдо эзэлэгдэһэн хүдэлмэришэн бүхэн ажалаа зүбөөр эмхидхэн эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллана ха юм.

Машинист Петр Коноваловай хүтэлбэрилдэг, Совет засагай 50 жэлэй хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн экипажтай мүрысэн хүдэлһөөр үнинэйбди. Шударгы бэрхэ хүнүүдтэй мүрысэн хүдэлхэдэ урматай, харюусалгатайшье. Тиигэжэ үдэр бүри социалис мүрысөөнэй эршэ улам шангадана. Халаан соо 200 тонно нүүрһэ малтаха даабаряа 210—220 тоннодо хүргэнэбди. Тиин байгша оной таба һара соо 25 мянган тонно нүүрһэ малтаха даабаряа холо үлүүлжэ, һайн амжалта түйлаабди.

В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй һайндэрые нэрэтэй солотойгоор угтаха, түсэбтэ табан жэлэйнгээ даабари болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн гэрэлтэ һайхан хүсэл бодол хүдэлмэришэн бүхэн урдаа табинхай. Тиигэжэ хүн бүхэн дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаад, эршэмтэйгээр ажаллажа байна. Манай экипаж табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй даалгабари болзорһоонь урид дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 3000 тонно нүүрһэ малтаха гэһэн социалис уялга абанхай. Урдаа табиһан энэ зорилго хүсэд бэелүүлхэ арга шадал бидэндэ бии. Тиимэһээ бидэнэр табан жэлэйнгээ даабари 1970 оной апрелиин 1-дэ дүүргэхээр шиидэнхэйбди.

П. БАЛАЛАЕШНИКОВ,
Галуута-Нуурай шахтоуправлениин машинист, Ленинэй орденто.

Улаан-Үдын судна бүтээлгын завод Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз хоёр хоорондоо нягта холбоо барисаатай болоһоор үнинэй. Заводой хүдэлмэришэд шефтээ абаһан колхоздоо али болохоор туһаламж, экономико, соёл болбосоролоо хүгжөөхэдэнь дүнгэлсэдэг байна.

Ашаатай автомашинанууд колхоздоо ошохоёо заводой үүдэнһээ гаража байхыень харанат. Колхозой эрхим жолоошод Владимир Гармаев Андрей Гармаев хоёр заводой хүндэтэй айлшад болонхой. Гансахан энэ жэлэй эхинһээ колхозой больница, машинно-тракторна мастерскойе үһаар дулаасуулха түхеэрэлгэ заводойхид тодхожо дүүргээ. Мүнөө тэрэ мастерскойн досоохи түхеэрэлгэ, оньһожоруулгануудые бүтээжэ байна. Заводой түрүү хүдэлмэришэд Л. С. Зубков, Н. Ф. Крылов, В. А. Усов, Я. Е. Акатов болон бусад колхозой правлениин хүндэлэлэй грамота болон мүнгэн шанда хүртэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарһаа): жолоошод **В. Гармаев А. Гармаев** хоёр заводһоо хэрэгтэй юумэеэ абзалшахаяа байна.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

АЖАЛША ХYН АЛДАРТАЙ

Үндэр хадануудай хабшал жалгаар харьялан гаража, сэлгеэ уужам Жаргалантын үрэжэлтэ талаар урдаһан Бүхэн голой эрьедэ Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой үүлтэртэ фермын байра оршодог. Эндэ хашаа хорёо, малай байра яб байса заһагдаһан, зосоо газаагүй ариг сэбэр. «Жэлэй дүрбэн сагта һү ехээр һааял!», «В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн һайндэрые ажалайнгаа эрхим амжалтаар угтая!» гэһэн, мүн ондоошье уряа лозунгнууд эли газарнуудта хадаалтай.

Үнеэн бүриһөө 3000 килограммһаа дээшэ һү һааха гэһэн уялга гүүртээрээ абанхайбди. Жэлэй эхинһээ манай фермын һаалишад 5100 центнер һү һаажа, гүрэндөө һү тушааха нэгэдэхи кварталай түсэб 110 процент дүүргээд байна. Жэлэйнгээ түсэб холо үлүүлэн дүүргэхэмнай найдамтай,—гэжэ энэ гүүртые даагша Степан Семенович Корякин хөөрэнэ.

Бидэ Степан Семеновичтой нигэжэ удаахан хөөрэлдэһэнэйнгөө һүүлээр, һаалишан Н. И. Черниговскаягай гэртэ ошобобди. Үргэн уужам Сэлэнгэ нютагтаа мэдээжэ болоһон һаалишан Нина Ивановна бидэниие хүндэтэйгөөр угтаба.

...1955 он. Колхоздо һаалишадай дуталдахада Нина Черниговская һаалишан болохом гэжэ мэдүүлээ һэн. Дүршэлгүй залуу һаалишан түрүүшээр ядалдаха. Сугтаа хүдэлдэг эгэшэ нүхэдынь саг үргэлжэ туһалалсадаг, дүй дүршэлөө хубаалдадаг һэн. Саг үнгэржэл байгаа. Тэрэ гэһэнһээ хойшо арбан дүрбэн жэл үнгэрөө.

— Энэ жэл юрын жэл бэшэ. Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр 100 жэлые бүхы дэлхэйн арад зон баяр баясхалантайгаар угтахаа түхеэржэ байна. Манайшье фермын һаалишад хүсэ шадалаа гамнангүй хүдэлнэ. Би энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 3100 килограмм һү һааха уялга абанхайб. Энэ уялгаяа дүүргэхэб. Ганса апрель һарада 3675 килограмм һаагааб,—гэжэ Нина Ивановна дарууханаар хөөрэнэ.

Н. И. Черниговская һайнаар ажаллаһан, һү ехээр һааһанайнгаа түлөө «Аймагай эрхим һаалишан» гэһэн үндэр нэрэ солодо хүртэһэн, КПСС-эй райкомой, аймсоведэй гүйсэдкомой хүндэлэлэй грамотаар, үнэтэ бэлэгүүдээр нэгэнтэ бэшэ шагнагдаһан байна. Үнгэрһэн жэлэй декабрь һарада ВДНХ харахаяа Москва ошожо ерээ һэн.

Ажалша хүнэй алдар нэрэ хэдыдэшье хүндэтэй.

Ц. ДОРЖИЕВ,
манай корр.

ХОЁР ХАЛААНДА

Онёогой леспромхозой модошод табан һарынгаа даабариһаа гадуур 2000 кубометр модо бэлдэжэ доодо складта шэрээ.

Жолоошод Александр Семенов, Анатолий Белобородов хоёр КРАЗ-214 түхэлэй автомашинаар хоёр халаан соо модо шэрэнэ. Тэдэнэр машинаяа бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, гансахан май һарынгаа даабариһаа гадуур 1260 кубометр модо доодо складта буулгаһан байна. КМЗ-П-2 түхэлэй кранда хүдэлдэг операторнууд Д. Кладнов В. Скандаров хоёр табан һарынгаа даабариһаа гадуур 9070 кубометр модо автомашинануудта ашаалаа.

Түсэбтэ табан жэлэйнгээ дүрбэдэхи жэлэй даабари болзорһоо урид дүүргэжэ. Эхэ орондоо барилгын модо бүри ехээр бэлдэхээр Онёогой леспромхозой коллектив шиидэнхэй.

Г. ШЕЛКОВНИКОВ.

Баргажан.

...рда Вьетнамай Республикын Саг зуурын революционно ...равительствада коммунис ба ...дэлмэришэнэй партинуудай зүблөөнэй эльгээһэн

ТЕЛЕГРАММА

Вьетнамай Республикада Саг зуурын революци...равительствын байгуулагдаһые коммунис ба хүдэл...эй партинуудай Москвада сугларһан зүблөөн ...айшаана. Энэ ушар Вьетнам арадай сүлөөрэлгын ...г тэмсэлдэ шэнэ, шухала шата болоно гэжэ зүб...хабаадажа байһан 75 парти тоолоно. Тэмсэлэйнь ...алтаар дүүрэтэр хододоо дэмжэхэ байһанаа Ур...намай Республикын Саг зуурын революционно ...льствые, бүхы вьетнам арадые тэдэнэр найдуулна.
...9 оной июниин 12.

...Пресс-центртэ уулзалга болобо

...мунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоо... зүблөөнэй пресс-центртэ үнинэй большевигүүдтэй ... 12-то уулзалга болоо.

...н корреспондентнүүдэй үмэнэ 1896 онһоо КПСС-...үн Ф. Н. Петров, 1903 онһоо КПСС-эй гэшүүн ...юдвинская, 1903 онһоо КПСС-эй гэшүүн А. И. Бе-... 1917 онһоо КПСС-эй гэшүүн М. В. Фофанова үгэ

...имир Ильич Ленинтэй уулзаһан тухайгаа револю...етерануудай хөөрөөнүүдые журналистнууд сэдьхэ...ээр хүдэлгэн байжа шагнаа.

...эй большевигүүд хариин журналистнуудай олон асуудалнуудта харюусаа.

(ТАСС).

УРДА ВЬЕТНАМАИ САГ ЗУУРЫН РЕВОЛЮЦИОННО ПРАВИТЕЛЬСТВЫЕ МЭДЭРЭЛГЭ

БУХАРЕСТ. (ТАСС). Урда Вьетнамай Республикын Саг зуурын революционно правительствые мэдэрхэ гэжэ Румыниин Социалис Республикын правительство шиидхээ.

Национальна сүлөөрэлгын фронтһоо Румынида байдаг саг үргэлжын түлөөлэлгын зургаан Урда Вьетнамай Республикын Саг зуурын революционно правительствын түлөөлэлгын зургаан болохонь гээд Аджерпресс агентство мэдээсэнэ.

* * *

БЕРЛИН. (ТАСС). Урда Вьетнамай Республикын Саг зуурын революционно правительствые мэдэрхэ гэжэ Германиин Демократическа Республикын Министрнүүдэй Совет шиидхээ гээд АДН агентство мэдээсэнэ. Энээн тухай ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Вилли Штоф июниин 12-то мэдээсэһэн байна.

ГДР-эй правительствын энэ алхам империализмда эсэргүү хамтын тэмсэлдэ үндэһэлэн, хоёр ороной арадуудай хоорондо тогтоһон хани харилсаае саашадань хүгжөөхэ шэнэ дүхэм нүхэсэл боложо үгэхэ гээд Вилли Штоф тэмдэглээ.

* * *

ПХЕНЬЯН. (ТАСС). Урда Вьетнамай Республикын Саг зуурын революционно правительство Урда Вьетнамай арадай үнэхөөрөөл хуулита түлөөлэгшэнь болоно гэжэ КНДР-эй правительство мэдэрээд, тэрээнтэй дипломатическа харилсаа байгуулха гэжэ шиидхээ гээд июниин 12-то эндэ толилогдоһон КНДР-эй правительствын мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Сүлөөлэгдэһэн райондо Урда Вьетнамай Республикын Саг зуурын революционно правительствые байгуулһан ушар национально-сүлөөрэлгын революци хэхэ замда түйлагдаһан шэнэ илалта болоно гээд мэдүүлгэ соо заагдаһан байна.

* * *

АЛЖИР. (ТАСС). Урда Вьетнамай Саг зуурын революционно правительствые Алжирай Арадай Демократическа Республика мэдэрээ.

Урда Вьетнамай Национальна сүлөөрэлгын фронтһоо Алжирта байдаг саг үргэлжын түлөөлэлтын зургаан посольство болгогдоо. Урда Вьетнамай революционно правительствын дэргэдэ байха өөрынгөө элшэн сайдые АНДР-эй правительство томилоо.

* * *

ДАМАСК. (ТАСС). Урда Вьетнамай Республикын Саг зуурын революционно правительствые Сириин Арабуудай Республика июниин 12-то мэдэрээ.

Урда Вьетнамай Республикын шэнэ правительстватай дипломатическа харилсаануудые тогтоохо, посольствонуудые байгуулха гэһэн шиидхэбэри Сириин правительство мүн лэ гаргаһан байна гээд Дамаскын радио дамжуулаа.

* * *

ГОНОША. (ТАСС). Урда Вьетнамай Республикын Саг зуурын революционно правительствые Кубын революционно правительство тусхайтаар мэдэрээ. Кубын революционно правительствын мэдүүлгэ соо тусхайлбал иигэжэ хэлэгдэнэ. Урда Вьетнамай Республикын Саг зуурын революционно правительствые байгуулһан ушар империалис эзэрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүүсэн вьетнам арадай хэжэ байһан баатарлиг тэмсэлдэ шиидхэхы алхам болоно.

* * *

ВАРШАВА. (ТАСС). Урда Вьетнамай Республикын Саг зуурын революционно правительство Урда Вьетнамай үнэхөөрөөл хуулита засаг болоно гэжэ Польшын Арадай Республикын правительство мэдэрээ. Тэрээнтэй дипломатическа харилсаа тогтоохо гэжэ шиидхээ. Иигэжэ мэдүүлхээр Польшын хэблэлэй агентство түлөөлэгдэһэн байна.

* * *

БРАЗЗАВИЛЬ. (ТАСС). Конгын (Браззавиль) правительство Урда Вьетнамай Саг зуурын революционно правительствые июниин 13 да мэдэрээ.

Саг зуурын революционно правительствын состав соносхогдобо

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамай Республикын Саг зуурын правительствын 22 гэшүүнэй списогые АПО агентствын мэдээсэлдэ үндэһэлэн, Вьетнамай информационно агентство дамжуулаа. Арадай түлөөлэгшэдэй конгресс 1969 оной июниин 6-һаа 8 хүрэтэр сүлөөлэгдэһэн газар дээрэ болоходоо, энэ правительствые томилоо һэн.

Правительствын түрүүлэгшээр Хюинь Тан Фат томилогдоо. Оборонын министрээр Чан Нам Чунг, Гадаадын хэрэгүүдэй министрээр — Нгуен Тхи Бинь томилогдоо гээд ВИА-гай мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Вьетнам артистнууд Улаан-Баатар ерэбэ

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). Вьетнамай Демократическа Республикын арадай дуунай ба хатарай ансамбль гастроль хэхээ июниин 12-то эндэ ерээ. ДРВ-гэй Культурын министрэй орлогшо Ку Гуй Кан коллективые хүтэлбэрилнэ. Ансамбль Итали, Алжир, Франци болон Советскэ Союз соогуур ехэ аяншалга хээ.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ПАРТБЮРО БА КОММУНИСТНУУДАЙ ҺУРАЛСАЛ

(Улаан-Үдын „Электромашина" заводой кран бүтээлгын цехэй партийна эхин организациин хүдэлмэриин дүршэлhөө)

ТҮГЭСХЭЛЭЙ хэшээлэй болзор тодорхойлогдожо, тэндэ жэл соо үзэhэн юумэеэ hурагша бүхэн хэр ойлгоо, толгойлоо хадуугаа юм ааб гэжэ мэдэхын тула шалгалта болохо гэhэн зар тунхаг гараhааршье хэдэн хоног үнгэршэбэ. Цехэй партийна эхин организациин секретарь Анатолий Петрович Яковлев энээн тухай hуралсалда ябадаг коммунист бүхэнтэй хөөрэлдэнэ, үзэhэн темэнүүдээ hайса уншагты, дабтагты гээд дуралхана.

Һанаагаа зобоошьегүйдөө арганьгүй. Һуралсалай жэлэй туршада эгээл hайн hургуулинуудай нэгэн гэжэ тоологдожо ябаад гэнтэ шалгалта дээрэ ядалдаха болоо hаа... Ямаршье ушар тохёолдолог ха юм даа. Бултадаа сүлөөгүй, ажал ехэтэй, тус тустаа партийна ямар нэгэн даабаритай зон. Марксизм-ленинизмын үндэhэн суртал шудалха энэ hургуули заводой соо эгээл олон hурагшалтай юм. Аяар 23 коммунист hуралсалайнгаа хоёрдохи жэлые дүүргэбэ бшуу.

Пропагандист Борис Леадорович Шишкин (заводой главна технологой орлогшо) тэрэнэй орлогшо Антон Ханхаевич Мухраев (заводой ажалай ба салин хүлhэнэй таhагые даагша) хоёрой орожо ерэхэдэ, hурагшадынь булта шахуу сугларшанхай hуугаад hэн. «Борис Леадорович бидэ хоёр халаандаа гарангаа сэхэ ерээбди, түрүүн hураад, табижархигты даа» гэжэ токарь К. П. Антонов слесарь С. Ф. Баглык хоёр багшадаа хандана.

Иигээд лэ шалгалта эхилбэ. Һурагшадай миин hуужа, сагаа хиидэ үнгэргэхэгүйн тулада пропагандист тус бүридэнь шалгалта бариха гол гол асуудалнуудые дурадхаадхина. Асуудалда харюусахаар бэлэн болоhон хүнүүд үрдилдэжэ байгаад, «би бэлэнби» гэhэн тэмдэг үтэн, гараа үргэнэ.

Эгээл түрүүн шалгалта барихаар бодоhон К. П. Антонов «СССР-тэ социализм байгуулхын түүхэ тухай, тэрэнэй бүхэдэлхэйн-түүхэтэ удха шанар» гэhэн асуудалаар тогтон торонгүй харюусана, нэмэлтэ асуудалнуудта мүн лэ зүг татанагүй.

Токарь Э. М. Бикбаев, слесарь К. П. Кузнецов, разметчик И. К. Куликов, расточник Д. В. Сельверов, ахалагша мастер, цехэй парторг А. П. Яковлев гэгшэд эрхим мэдэсэтэйгээр программна материалнуудаа шудалhанаа элирхэйлбэ. Юрэдөө, пропагандистын табиhан асуудалнуудта харюусаагүй үнгэрhэн хүн эндэ байгаагүй. Бултадаал шалгалтаяа барижа шадаhаниинь магтаалтай.

Марксизм-ленинизмын үндэhэн суртал шудалха hургуулиин hурагшад ниитын ажал ябуулгада эдэбхитэйгээр хабаададаг, арбан долоониинь коммунис ажалай ударник гэhэн нэрэ алдартай. Жэшээнь, коммунистнууд А. И. Новиков (ханын газетын редактор), С. Ф. Баглык, С. Г. Бархатов, М. М. Войлоков гэгшэд партбюрогой гэшүүд юм. Тиихэдэ И. К. Седунов арадай хиналтын бүлэгые толгойлно, И. К. Куликов агитколлективэй хүтэлбэрилэгшэ гэхэшэлэн ямар нэгэн ниитын даабаригүй коммунист эндэ үгы тоогой. Коммунист бүхэнэй өөрынгөө гол ажалые, ниитын ажал ябуулгые ба hуралсалые алди тэгшээр бэелүүлхын түлөө партийна организаци горитой оролдолго гаргадаг байhаниинь эндэ элеэр харагдана.

Гадна энэ hургуулида hурагшадай долоониинь эдэбхитэй уралан нарижуулагшад, ухаалан зохёогшод юм. Заводойнгоо үйлэдбэридэ шэнэ онол арга нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ элэнэр оюун бодолоо ходол зорюулжа ябадаг габшагай бэрхэ хүдэлмэришэд. Жэшээнь, Д. Ф. Баглык hүүлэй үедэ 1178 түхэригэй арьбалалта хэхэ сэнтэй уралан нарижуулгын найман дурадхал оруулаа. Тиихэдэ диспетчер А. И. Новиков, слесарь К. И. Кузнецов гэгшэд уралан нарижуулгын хоёр дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлээ. Тэрэнэйнь экономическа үрэ дүн 4216 түхэригэй сэнтэй.

Коммунист бүхэн түрүү зэргэдэ ябаха гэhэн эрилтые эрхимээр дүүргэжэ байдагайнь үшөө нэгэ баримта гэхэдэ, Л. А. Тараканов-скиин хүтэлбэрилдэг слесарьнуудай коллектив Октябриин 50 жэлэй ойн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртөө hэн.

Энэ hургуулиие Б. Л. Шишкин хүтэлбэрилнэ гэжэ мэдээжэ. Хоёр жэлдэ энэ hургуулида ном заахадаа үедөө шадамар бэрхэ, ойлгуулаcатайгаар материалнуудаа тайлбарилдаг, эрилтэ ехэтэйгээр хүдэлдэг хүндэтэй пропагандист гүүлдэг. Нүхэр Шишкинэй дүй дүршэл согсологдонхой. Хэшээлээ үнгэргэхэ үедэнь Советскэ районой пропагандистнар байлсажа, тэрэнэй дүй дүршэлые халан абаха hургуули гараhан байна. Тиигээдшье Борис Леадорович хэшээлээ угаа ханалтатайгаар хэдэг, харуулан ойлгуулха hуралсалай зүйлнүүдые зүбөөр хэрэглэдэг, диаграмма, плакат болон бусад хэрэгсэлнүүдые өөhэдынгөө хүсөөр зураглан бүтээдэг юм. Үзэhэн темэеэ hайн ойлгохын тулада уран hайханай ямар ном уншаха ёhотойб гэhэн заабари үгэдэг дүршэлтэй.

Тус hургуулида ябагшад гол түлэб 6—9 классай hургуулитай, олонхинь наhажаал болоhон, дандаа үйлэдбэри дээрэ сэхэ хүдэлжэ ябадаг хүдэлмэришэн улад шуу. Тиимэhээ пропагандист нүхэр Шишкин hурагшадайнгаа юрэнхы мэдэрэлые, ажалай практика болон дүршэл шадабариие анхаралдаа ходо абажа, hуралсалаа эмхидхэдэгынь онсо магтамаар. Тиимэhээ hурагшадайнь эдэбхи, эрмэлзэл ехэ. Шалтагаангүйгөөр хэн нэгэнэй хэшээлhээ таhарха гү, али хөөрэлдөөндэ бэлдэнгүй ерэхэ ушар тохёолдолгүй юм гэжэ парторг нүхэр Яковлев баталжа байгаа hэн. Һуралсалай түхэреэн жэл соо нэгэшье хэшээл таhалдажа үзөөгүй.

«Электромашина» заводой кран бүтээлгын цехэй партийна эхин организаци эгээл томонь, аяар табяад шахуу гэшүүдhээ бүридэнэ. Коммунистнуудай hуралсал тушаа партбюро оролдолго гаргахадаа, ганса энэ hургуули хүтэлбэрилгөөр хүдэлмэреэ хизаарлана бэшэ. Дүрбэн коммунистнууд марксизм-ленинизмын үдэшын университедтэ hурана. Үшөө дүрбэн хүн теоретическэ семинарта ябадаг, политическэ эхин hургуулида ябажа, мэдэрэлээ дээшэлүүлдэгшье коммунистнууд бии. Партиин олон гэшүүд хүдэлмэришэн-залуушуулай үдэшын hургуулида, заочноор техникум болон институдуудта hурана. Юрэдөө, пенсидэ гараhан, үбшэлhэн дүрбэн хүнhөөнь бусад түхэреэн жэл соо таhалгаряагүй hуража байна.

Заводой партком өөрынгөө заседани дээрэ байгша оной февральда энэ парторганизациин коммунистнуудай hуралсал тухай асуудал зүбшэн хэлсээд, эндэ ябуулагдадаг хүдэлмэриие hайшааhан байха юм. Коммунистнуудай политическэ, юрэнхы hуралсалда партбюрогой саг үргэлжэдөө анхаржа байдагынь алишье талаараа ниимэл hайн үрэ дүнтэйгөөр харюулна ха юм.

Г. ЦЫРЕТОРОВ,
манай корр.

МЯХА ЭЛБЭГЖҮҮЛГЭ — МҮНӨӨДЭРЭЙ ШУХАЛА ЗОРИЛГО

ТАРГАН МАЛ ТУШААГДАХА

Хагсуу хүйтэн үбэлжэлгын hүүлээр 2—3 hара хабарай хара hалхин үлеэжэ, тэжээлээр химhаг байhан адууhа малай тамир горитойгоор hуларhан байна. Харюусалга ехэтэй энэ үедэ малшаднай шэн зоригоо, бүхы шадабаряа харуулжа шадаа. Тэжээлээ hайса буйлуулжа, нарин нягтаар хубаарилжа эдюулдэг байгаа. Шалалаар тулюур хони, үхэрэй хабарай бэлшээриин елүүр, ганга, хаhааб, болдог соогуур торожо унаад, hүрэгhөө гээлдэхэгүйн тула малшан бүхэн hүрэгөө «хоёр нюдэнhөө холо» табидаггүй hэн. Совхозоймнай ажалша бэрхэ малшадай хүсөөр ниитын мал «сэмгэ табингүй» майн хорёодоор зунайнгаа бэлшээридэ гаража эхилhэн юм.

Эгээл энэ үедэ Сэлэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малшад уряа бэшэгээр республикынгаа малшадта хандаа. Мяха элбэгжүүлхэ хэрэгэй тон шухала байhые мэдэрэн, 1969—1970 онуудта мяха ехээр абахын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэhэн сэлэнгынхидэй үүсхэл уряае манай малшад hайшаан дэмжэhэн байна. Энэ үүсхэлдэ харюу болгон, ойрын жэлнүүдтэ гүрэндөө мяха ехээр тушаадаг болохо хэмжээнүүд хараалагдаа. Бүри мүнөө жэл гүрэндөө нёлондонойхиhоо 85 процент ехэ мяха оруулха байнабди. 1970 ондо мяха тушаалга энэ жэлэйхиhээ 32 процент ехэ болохо.

Эдэ зорилгонуудаа саг болзор соонь дүүргэхын тула бүхы хүсөөрөө оролдохо, ажахы дотороо байhан арга боломжонуудаа гүйсэд хэрэглэхэ ёhотой болюнобди. Мүнөө үедэ үхэр бүхэнэй шэгнүүр жэл соо дунда заргаар 40—50 килограмм нэмэнэ. Энэмнай тон бага. Манай хүршэ Яруунын совхоз үхэр бүхэниие 80—100 килограммаар нэмээжэ худалдана. Тиимэhээ байгша онhоо эхилжэ, үхэр бүхэнэй амидын шэгнүүр жэлдэ 100 килограммhаа доошо бэшэ нэмээжэ, гүрэндэ тушаадаг болохо ёhотойбди.

Энэ хараа түсэбөө урагшатайгаар дүүргэхын тула адууhа малайнгаа hубайралга усалхаха зэргэтэйбди. Эхэ мал бүхэли жэл соо харууhалаад, түл абангүй үлэhэнhөө боложо, совхознай гүрэндөө мяха тушааха түсэбөө дүүргэнэгүй, хэдэ мянган түхэригэй гарзада ороно. Гансахан үнгэрэгшэ жэлэй турша соо совхозоймнай 510 үнеэн, 1000 хонин, 120 гүүн түл үтөөгүй.

Адууhа малайнгаа тоо толгойе түргэн олошоруулхын тула үнеэн бүриhөө тугал, эхэ хонин бүриhөө хурьга абахын түлөө тэмсэхэбди. Бүхы гүүртэ, отарануудта искусственна үрэжүүлгэ хэрэглэхэбди гэжэ сэлэнгынхид социалис уялга соогоо тон зүб тэмдэглэнэ. Энэмнай манай совхоздо угаа ехэ удха шанартай. Жэшээнь, үнгэрэгшэ жэл hубайрhан адууhа малайнгаа тоо толгойе 20 процентээршье доошолуулаа hаамнай, аяар мянгаад центнер мяхан нэмэгдэжэ абтаха болоно. Тиимэhээ республикынгаа түрүү малшадай жэшээгээр бидэшье адууhа малай hубайралгатай, залуу малай үхэл гарзада оролтотой эрид шангаар тэмсэхэбди.

Жэлэй дүрбэн сагта гүрэндөө тобир тарган мал тушаажа, мяха элбэгжүүлхэ талаар манай нютагта түрүүшын амжалтанууд түйлагдажа эхилэнхэй. Залуу мал түргэн зуура шахан таргалуулhанай ашаар байгша оной түрүүшын квартал соо 1100 центнер hайн шанартай мяха гүрэндэ тушаажа, хахад жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргэхэбди.

Мяха ехээр үйлэдбэрилхэтэеэ хамта абтаhан продукциингаа өөрынь үнэ сэн хямдаруулха хэрэг мүн лэ ехэ удха шанартай. Ушар тиимэhээ зунай зүлгэ ногоондо малаа оролдосотойгоор бэлшээжэ, hайса таргалуулха хэрэгтэй. Манай совхозой эрхэ байдалда гансал зунай бэлшээриин үедэ хямда сэнгэй мяхан абтадаг.

Зунай бэлшээри зүбөөр хэрэглэжэ, адууhа малаа тобиржоон таргалуулжа шададаг малшад манай совхоздо олон. Нёдондо Дэмшэгтэ гэжэ холын бэлшээридэ хашараг, буруунуудые харууhалhан Цыденжап Ешеев, Хандажап Гомбоева, Будажап Шойдогбаев, Цыжидма Шойнёнова, Чимит Шагдаров гэгшэд мал бүхэнэйнгөө шэгнүүр сүүдхэ бүри килограмм-килограммаар нэмээжэ шадаhан байна. Эндэ бэлшээн таргалуулагдаhан 748 хашараг, буруу шэгнүүрээ дүн хамта 750 центнерээр нэмээгээ.

Мүнөө жэл гүрэндэ тушаагдаха 500 үхэр, 2800 хонин, 300 унаган hүрэгhөө илгагдажа, бүхыдөө шэгнэгдээд, тусхай гүүртэ, отаранууд болгогдожо эмхидхэгдээд, hайн бэлшээридэ гаргагданхай. Дэмшэгтын бэлшээридэ гаргагдаhан 866 хашараг, бурууну ууды дүршэл ехэтэй 13 үхэршэд харууhална. Хүбшын бэлшээридэ гаргагдаhан элэ мал гомо...
рээ, тарган туранхайгаар...
гагдаад, 6 гүүртэ болгогд...
раагданхай. Гүүртэ бүхэнэй...
рондохи зай 10—20 килом...
Мүнөө жэлэй бэлшээрийн...

ной бирагүй байhые ха...
абажа, бэлшээн таргалуул...
лаа багануул гүүртэнүүд б...
таhалhан байнабди. Иимэ...
нүүдые ой модон соогуур...
хала сомор дээрэhээ зунай...
шээриие дүүрэн хэрэглэжэ...
болоно.

Гүрэндэ мяха худалдаа...
бые үлүүлэн дүүргэхын ту...
хы малаа жэлэй дүрбэн са...
бир тарган байлгаха шуха...
хэтэй хамта, мүнөө үедэ...
дотороо бэлэдхэгдэдэг тэж...
хэбэрилэгдэжэ байгаа адуу...
ла хаанашье хүрэнэгүй. Ү...
гын эхиндэ табигдадаг тэ...
хубаарилгые хаража үзэх...
хэрэгтэй тэжээлэйнгөө мин...
30 процентээр хангагдаhа...
даг. Мал ажалаймнай га...
байhанай гол шалтагаани...
болоно гэжэ тэмдэглэхэ...
5,5 мянган гектарта оро...
гамал таригдана. Энэ то...
Ойрын жэлнүүдтэ тарьял...
мянган гектар хүрэтэр...
hаа hайн байгаа.

Сабшалан, бэлшээри...
руулха хүдэлмэри hайнаа...
лагдана гэхын аргагүй. А...
мнай «Сельхозтехникэ»...
манай совхоздо сабшалан...
руулха талаар туhаламжа...
нэгүй. Газар үhалха, шэб...
түсэб миил саарhан дээрэ...
зандаа. Аймагай зургаану...
hаламжагүйгөөр сабшалан...
шээреэ hайжаруулаад, ма...
сэд хүрэхэ тэжээл бэлэд...
лохомнай бэрхэтэй. Тиим...
рэ дурсагдаhан эмхи зурга...
ша онhоо эхилжэ, бидэн...
hаламжа үзүүлжэ байха б...
найдагдана.

В. И. Ленинэй түрэh...
жэлэй ойе нэрэтэй тү...
угтахые хүсэн, мяха эл...
социалис мүрысөөндэ ор...
манай малшад элэ үлэр...
зээ хэзээнэйхиhээ орол...
гоор ажалланад. Зунай бэ...
ашаг ехэтэйгээр хэрэглэж...
hа малаа hайн таргалуул...
нөө намартаа 3,5 мянган...
шэгнүүртэй мал бэ...
пунктда тушааха зорилго...
малшад нэрэтэй түрэтэйг...
гэхэ байха гэжэ найдагд...

Н. ЦЫРЕН...
Яруунын аймагай Инс...
совхозой главна зоотех...

Энэ совхозой адуунай отделениин ветеринарна фельдшер Нимбу Аюшеев хүбшын бэлшээридэ гараhан бүхы мал эмшэлдэг. Нүхэр Аюшеевэй аптекэ элдэб эмээр, хэрэгтэй болохо ветеринарна хэрэгсэлнүүдээр түгэд хангагданхай байдаг. Хорёод жэлдэ ветеринараар хүдэлмэрилжэ, дүршэл ехэтэй болоhон энэ фельдшер мүнөө үень холын бэлшээридэ байhан үхэршэдтэ ехэхэн туhа хүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Нимбу Аюшеев адуушан Намдаг Цыбсновтэ малай эм үгэжэ байна.

Н. ДАМБАЕВАЙ фото.

ХЭЛЭҺЭНДЭЭ ХҮРЭХЭБДИ

Ган хатуу газар түнхин, урагшаа дабшадаг проходчигуудай ажал тиимэ хилбархан бэшэ, элдэб бэрхэшээлнүүд ушардаг. Мүнөөдэр малтаhан газартаа үглөөгүүр ерэхэдэшни, уhаар дүүрэшоод байха. Тэрэ уhаяа насосоор бүлэн гаргажа, модоор тулгануудые хэжэ бүхэлдэгбди. Ямаршье үрэмдэ даагдахагүй хатуу хабсагай шулуун дайралдаха. Тиихэдэнь тэhэлхэ ушар гарадаг.

Проходчигуудай ажал яhала оньhожоруулагдаhан. Машинын хүсөөр малтаhан шоройгоо вагонеткэнүүдтэ тээжэ гарганабди. Сантиметр, метрээр урагшаа дабшаад, газарай гүн руу нэбтэрэн орожо, нүүрhэшэдтэ уурхай бэлдэнэбди. Бидэнэр, проходчигуудай хүдэлмэриhөө нүүрhэшэдэй ажал дулдыдадаг гээшэ.

Бригададамнай арбан хоёр хүдэлмэришэд хүдэлдэг. 4—4 хүнhөө бүридэhэн звенонууд боложо hалаад, гурбан халаан соо хүдэлнэбди. Тиигэжэ звено бүхэн дундаа мүрысэжэ, даабаряа үлүүлэн дүүргэнэ.

Иван Полянскиин даадаг звеногойхид мүнөө түрүү зэргэдэ ябана. Иван өөрөө машинистын мэргэжэлтэй. Тэрэ газар малтаха машиные шадамар бэрхээр жолоодожо, халаан соо газар малтаха даабаряа холо үлүүлэн дүүргэнэ. Тэрэнэй туhалагша Ширазян Сабиров арба гаран жэл соо проходчигоор хүдэлhэн, дүй дүршэлтэй хүдэлмэришэн. Элдэнэр эбтэй эетэйгээр ажаллажа, оньhон техникэеэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа шадана. Эдэ үдэрнүүдтэ ажалай эршэ улам шангадана. Василий Ефимчугай, Михаил Северинэй даадаг звеногойхид баhал hайнаар ажаллажа, ёhотой баатаршалга гаргана. Тиигэжэ манай бригадынхид байгша оной табан hара соо 300 метр газар малтаха даабаряа 310 метртэ хүргөө. Нэгэ hанаа бодолтойгоор ажаллажа байhан манай бригадын проходчигууд түйлаhан амжалтаараа hанаагаа амардаггүй, харин бүри ехэ амжалтын түлөө оролдоно, эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллана.

Манай хүдэлдэг 2/5 шахтын нүүрhэшэд таба hарынгаа даабари урагшатайгаар дүүргэжэ, мүрысөөтэ 7/8 шахтын нүүрhэшэдhээ түрүүлбэ. Эндэ манай бригадын проходчигуудай хубита яhала бии гээд hанагдана. Владимир Ильичэй түрэhөөр 100 жэлэй ойе ажалай шэнэ амжалтаар угтаха гэжэ шиидэhэн Галуута-Нуурай шахтоуправлениин хүдэлмэришэд дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялга абанхай. Бидэнэр түсэбтэ табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй даабари декабриин 22-то дүүргэхэ, түсэбhөө гадуур 20 метр газар малтажа, нүүрhэнэй шэнэ уурхай бэлдэхэ гэhэн уялга абанхайбди.

— Хэлэhэн үгэдөө хүрэжэ, урдаа табиhан хараа бодолнуудаа хүсэлдүүлхэбди,— гээд манай бригадын хүдэлмэришэд хэлсэдэг. Эдэнэй үгэдэ найдахаар даа.

М. БУРДУКОВСКИЙ,
Галуута-Нуурай шахтоуправлениин проходчигуудай бригадир.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводой түрүү хүдэлмэришэд, коммунис ажалай ударнигууд Мария Васильевна Голованова, Любовь Михайловна Толщкова.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

МҮХЭШЭГҮЙ ТҮҮДЭГЭЙ ТҮЛӨӨ

Очерк

Хэзээ нэгэтэ болоhон ушарал, үйлэ хэрэг хүн бүхэнэй наhан соо hанагдажа ябадаг, үглөөнэй наранай үндын гараhандал hайхан байгаа hаа гү, үгышье бол шанга тэмсэлэй долгёор билтараа hаань, хүнэй сэдьхэл хүдэлдэг, зоригжолоор зэбсэгжэн хатуужадаг байха юм. Хэдэн жэлэй саана шэхэндээ хадууhан, нюдэндөө торооhон зурагуудни мүнөө тэрэ хэбээрээ hэргэжэ, сэдьхэлэйм хүбшэргэйн утаhа дайраба.

Шэбэртэ голой зүүн эрьедэ hэн. Хүхэ ногоон зүлгөөр хүльбэрhэн, хүхын дуунай аялгаар хүлгэhэн зунай зулгы хаhа ерээд, наран борoo, hолонгоор түхэжэ, намжаараан байба. Уhанда орожо hэрюусээд, эрьеын ногоон дээрэ хэбтэжэ, хажуудаханам хангюурдаhан хүхын донгодоо тоолобоб. Гушаад донгодоод байтарнь, ойром хэнэйншьеб хоолойгоо заhаха дуулдажа, задарюун томо бэетэй, хамар дороо хирбэгэр дугаагтанги hахалтай, үбгэрhэнэй балай тэмдэггүй, мэлигэр сарюун шарайтай Цэдэнжаб үбгэжөөл хажуудам зэргэлжэ hуугаадхихолоороо:

— Хүнэй наhа хүхы тоолодог юм гэлсэгшэ. Зай, хүбүүн, хэды донгодооб даа?—гэжэ асуугаадхёо hэн.

— Гушаад донгодоод байхадань та орожо ерээт.

— Тэрэ тоологшо гуша наhыень памдаа үгэжэрхиниш,—гээд үбгэн шоглобо.

— Та мүнөө хэды хүрэбэ гээшэбта?

—Дала гараа даа. Хүхын донгодогшо гуша наhа үгэжэ нэмүүлбэлшни ерэ hайса гарахал hэн байнаб. Теэд лаха хүмши даа,—гэжэ үбгэжөөл шог зугаагаа дэлгэhээр зандаа.

— Абыт даа. Ерэ гарахатнай болтогой!—гэбэб.

— Залуу хүн юрөөдэгшье үгы юм даа урданайхяар. Теэд яахаб. Ёhо мэдэхэгүй зондо ёро халдахагүй гэлсэгшэ гү! Минии ерэ гараа hаа, шин лаб лэ зуу хүрэхэш,—гэжэ нэмэбэ.

— Яахадаа гээшэб?

— Яахадааб гэхэдэ, таанар жаргалтай үе сагта түрэhэн үрэ бээнэр гээшэт. Зарим нэгэ залуушуул жаргалаа багтаажа ядаад, архи уужа зуурадаг; минии залууда балга архи ууhан хүн нүхэдэйнгөө шарай харахаяа эшэжэ ябадаг агша бэлэй. Сүлөөтэй, нэтэрүү зон үгы hэн даа,—гээд яряагаа нам болгожо, өөрынгөө дуутай, шуутай наhан тухай домоглон хөөрэжэ ороо бэлэй.

— Үгытэй тулюур Цэбэг абамнай түрэhэн гурбан хүбүүгээ үзэг номдо hургаха аргагүй байhан юм. Мүнөө сагайхидал hургуули гэжэ тиихэдэ байгаагүй. Ехэдээл hаа монголоор бэшэжэ, уншажа hурадаг hааб даа. Тиигээд лэ дүүрээ. Сэхыень хэлэхэдэ, таанарта, залуу үетэндэ, энэ талаар атаархадагби. Манай үетэн ном үзэhэн hаа нэгэл ондоо байха бэлэй. Теэд яахаб, саг сагтаа, сахилза хүхэдөө. Хэды hургуулишьегүй hаа, боро ухаагаа буйлуулжа, юу хээ ойлгодог, нюдарган баяшуул, лама, бөөнэртэ мүлжүүлжэ, нюргаа нугалжа, тархяа үргэнгүй ябадагтаа дотороо зэбүүрхэдэг, юрэдөө, одоол даа «буруугай бэлшээриhээ гарадаггүй» бэлэй даа. Тэдэнэй урдаhаа нэгэ үгэ дуугарhан хүн гэмтэн, нүгэлтэн болохо. Тэдэнэйхеэр хадаа урдань унаагүйхэн малгайгаа абажа, тохиножо, бохиножо ябаха зэргэтэй hэн. Лама, бөөгэй худал хуурмаг номнолдо баригдажа, манаран мохоhон хара зон улаан мүрөө харуултараа хүдэлхэ, газар тархяараа сохин мүргэхэ, тиигээд хоро шарагүй hайхан бодол сэдьхэжэ ябаха зэргэтэй байгаа. Эдэ бүгэдые өөрынгөө нюдөөр хаража, маха бэеэрээ тулажа гараhан хадаал хэлэнэб, хүбүүн. Манай Бэлшэрэй хорёод-гушаад үрхэтэ айлай хүзүү унашоод,

хубалза мэтэ шуhыень hорожо, тоhон соо ойможо, торгон соо хүльбэржэ байhан хүн гэхэдэ Намшикын Дамбиитан hэн. Нюсэгэнэй hайн hайн газар тэрэнэй гарта, хэдэн зуун толгой мал адууhатай. Үгытэй зоной «hүүлшынь үмдэ тайлажа» абахаhаа наашаа хомхой хобдог; зараха болоходоо зандараан бадараан, үгэхэ болоходоо үхэрhөө хашан. Иимэл нэгэ зоболго hэн даа. Биишье багахан ябахаhаа ажалыень хэжэ, hайсахан хүлhөө гаргаhан, заруулха бадашуулха юун гээшэб гэжэ ойлгоhон байхаб. 1916 ондо окоп малтахыем Бэлшэрhээ намай эльгээhэн юм. Минии наhан соо түрүүшын ехэ хубилалта болобо. Минск шадар окоп малтажа, зобожо ябахадаа, түрүү үзэл бодолтой ород нүхэдтэй уулзагдаа hэн. Тиихэдэл баяд, ноёдтой хайшан гэжэ тэмсэхэ тухайгаа ойлгожо абаад бусаа бэлэйб. Россида революционно хүдэлөөнэй саг үргэлжэ болодог, үгытэй зоной эрхэ сүлөөгүйнгөө түлөө тэмсэдэг тухай нютагайхидтаа хөөрэхэдэм, ехэтэ hонирхожо шагнадаг. хэдэн дабхар дарлалта дороhоо хэзээ мултарха тухайгаа шэбшэдэг болоо hэн. Дамбиин нэгэтэ хоболтомо тарган, хатарша үндэр морин дээрээ hуугаад, ташуураа ядагашуулан, заналта хэhыень hанадагби.

«Ши нүхэ-аар, нохойн гүлгэхэн, харьяата зониием үймүүлхэ хүйтэмүүлхэяа бү оролдо! Түргэдэжэ ерээ hааш, арhыш хуу татахаб!» гэжэ занаа бэлэй.

«Байгаарайш, үшөө хэмнай хэнэйнгээ арhа хуу татагшаб?»—гэжэ минии үhөөрхэхэдэ, тархи дээгүүрэм ташуурай hур тамшаагаад абаа hэн.

Революциин дүлэн бадаржа, багша Ленинэй галта үгэнүүд заха холын Бэлшэр нютаг хүртэрнай хүрэжэ ерэбэ. Тиихэдэ би хамшыгаа шуужа, hаруул шэнэ байдалай түлөө тэмсэжэ ороо бэлэйб. Гушан ондо Бэлшэртэ коммунын тогтохо болоходо намайе түрүүлэгшээр hунгаа hэн. Залуу наhанайнгаа түлэг соо ябааб. Тиихэ үедэ коммуна тогтоохо гээшэмнай элhэн соо ногоо ургуулhантай адли байгаа бшуу. Бэлшэрэй диилэнхи зониинь шэнэ байдалай түлөө тэмсэ. Гэбэшье үзэг бэшэг мэдэхэгүй, баядай барлаг боложо, үйлэ маанияа үзэhэн үгытэйшүүлэй түрүүшын коммунада ороод байхадань, тэндэ шургаhан нюдарган баяшуулидхажа, мэхэлжэ, занажа, hөөргэнь гаргуулжархидаг байгаа. Мүн этигэл ядаhан, хоёр тээшэ хэлбэригшэдшье бии байhан. Улаан буланда нютагайхидаа суглуулжа, үдэшэ бүхэн суглаа хэдэг, бодото үнэн ушар ёhыень ойлгуулжа үгэдэг hэмди. Үнэндөө коммуна гээшэмнай пooромгүйхэн лэ хүшэр хүндэ оршон байдалда эмхидхэгдэhэн юм гээшэ даа. Таряа болоhон таряаеыш, сабшажа абаа болоhон үбhыеш хара hанаатан галдаха, юрэдөө, али болохоор hаад хэдэг, hамаргадаг hэн. Үгытэйшүүлдэ үнэн үгын түлхюур барюулхые хүсэгдэдэг байгаа. Хоро шараяа бусалгаhан хобдог лама, баяшуул дууража байгаагүй, хоорондоо үгэ нэгэдэжэ, hүйдтэ хэрэгээ түргэдүүлхээр хэлсэhэн юм. Тэдэнhээ үдэр бүри юушье хүлеэжэ болохоор байгаа. 1930 оной мартын гурбанай хагсууран, хара hалхитай hүни «шуhата хандалгаяа» эхилhэн юм. Коммунын эдэбхитэдэй сонхыень тоншожо, холоhоо хэрэгээр ерэhэн маягтай зон болоод, үүдыемнай нээлгэжэ, нэгэ нэгээрнай барижа абаад, Бүүгэй деревни абаашаhан юм. Хамта коммунын 24 эдэбхитэд хара hабартань ороhон байгаабди. Улаан шуhаар урдаhан бишыхан харанхы гэр соо арадамнай гарнуудыемнай хүлеэд хаажархёо hэн. Манай урдахана Бүүгэй. Хуниин эдэбхитэдые алажа үрдеэд байгаа. Юунэйшье болоо hаа, бэе бэеэ худалдахагүй, нэгэ хүн шэнги эрэлхэг зоригтой, нугаршагүй байхабди гэжэ хоорондоо хөөрэлдэбэбди. Удаараншьегүй шуhата хюдалгаяа бандидууд эхилбэ. Комсомолец Дамдинжаб Дамбаев, Шэрэб Гармаев, hургуулиин багша Константин Елаев, улаан булангые даагша Бадма Арсаланов гэгшэдые абажа гараад, шэхэ хамарыень отолжо, нюдыень түнхижэ, хэлэшэгүй муухайгаар зобоожо алаад байтарнь, гэнтэ буугай абяан дээрэ дээрэhээ паржа, ура! хашхаралдаанай дуулдахалаар, сагаантан, бандидууд хаха бутаран, толгойнгоо хазайhан тээшэ харайлдашоо hэн. Тэмсэхэ үнэн сагай ерэхэдэ тэдэнэр hүлдэгүй тиимэ ахир байна бшуу даа. Алуулhан манай баатар хүбүүдэй хэнииньшье татагасаагүй Бандидуудай улайха нюур худар билайса нёлбодог, «Ленинэй зааhан гэрэлтэ замhаа бидэниие ингэжэ зайлуулхагүйт. Өөhэдөө шархяа хатаахат!»—гэжэ сэхэ хэлэдэг байгаа. Бидэшье баhа эдэ үгыень дабтаха байгаабди. Һүүлдэ мэдэхэдэмнай милиционер Николай

Платонов гэгшые гэртэ...
алаhан байгаа hэн. Эдэ...
нүхэдтэмнай Мухар-Шэб...
мүнхэ дурасхаалай хү...
хоогдонхой. Урданай са...
тэмсэл гээшэмнай ниж...
юумэл даа, хүбүүн. Лен...
раahан унтаршагүй мүн...
дүлэн соробхилhоор со...
дэлхэйн умарюун дээгүү...
гэрэл сасаа бшуу. Үн...
түүдэгыень бидэнэр х...
дэгжээлсэдэг байгаабди,...
гэжөөл үдын шанга элш...
өөдэ ониин татажа шэрт...
хэй дүүрэн гэхэдэ үшөө...
шэ ха. Алар тэрэ аяр ш...
хүрэтэр түүдэгэймнай...
робхилон хүрөө бшуу,—...
горхолтойгоор хэлээд, е...
дээ елэлзүүлэн, ерэз...
шэбшэн hуухадал гээ б...

Энэ буhалгаанай hүү...
мүнынхид бүри hэримжэ...
болоо. Ойлгууламжын...
үргэнөөр ябуулагдаа.
сагай турша соо далайс...
гээр хүдэлжэ, Цыденжаб...
вич Цыбиков түрэл колхо...
зэргэдэ гаргажа шадаа...
лоор түрүү, ямаршье хү...
hаа тунхарихагүй бата б...
шэ хабаар түгэс, унта...
мартажа, үдэр hүниие...
хүдэлдэг Цыденжаб...
олон жэлэй туршада ко...
моной Соведэй түрүүлэ...
Совет засагай тогтоhоо...
түүхэтэ ойн гүйсэhэнтэй...
дуулагдан, нүхэр Цыби...
шалхы габьяагай түлөө»...
даляар шагнагданхай. Т...
гаата гушан оной хабар...
hан Доржо хүбүүниин...
ургаад, мүнөө совхозой...
рээр өөрынгөө аймаг...
Ехэ хүбүүн Дашуунай...
ороноо хамгаалгын дай...
габьяатайгаар наhа б...
мацырен хүбүүниинь ре...
прокурор. Буряадай АС...
ховно Соведэй депутат...
Эсэгынгээ үргэhэн түг...
дамжуулан абаад, гэгэ...
ерээдүй тээшэ найдамта...
халиа

Ц-Д. ХА...

Н. К. КРУПСКАЯ

ЛЕНИН ТУХАЙ ДУРАСХААЛ

...анай дүтын нүхэд Сафаров ...есса хоёр гүрэнэй Дүүмын һунгаада бэлэдхэл хэхээ Парижһаа ...ер ошобо. Тэдэнэр ондоо хү...паспортнуудтай ябаба. Инесса ...ковта буужа, манайда хүрэбэ... ...ф үдэр манайда байжа, бидэнэр ...итэй хамаг хэрэгүүд тухайгаа ...элдэжэ, элдэб адресуудые, ...үүдые үгэбэбди. Тэрэ Ильич... хүдэлмэриингөө бүхы түсэб ...эн хэлсэбэ... Тиин Питертэ ...й боложо байһан тухай Инес... Сафаров хоёрһоо нилээд дэлгэрэнгыгээр дуулажа байдаг болоо ...ш. Тэдэнэр үнинэй революционерүүдтэй барюсаа байгуулжа, ...жска конференциин шиидхэбэри... хүдэлмэришэдые танилсуулалаар нэбтэрүүлгын ехэ хүдэлмэри ябуулһан юм. Нарвска ...н тэдэнэй баазань болобо. ...рбургын комитет һэргээгдэ..., һүүлээрнь хойто областной бюро эмхидхэгдэбэ... Түмэр замай хүдэлмэришэн большевик Бадаевые Питерһээ депутат болгожо һунгахын тулада Хойто областной бюро ехэ хүдэлмэри хэбэ. Питерэй хүдэлмэришэдэй дунда ликвидаторнууд хүндөө бууража захалба. Революционно тэмсэл ябуулхын орондо ликвидаторнууд реформын замда орожо, үнэндөө либеральна хүдэлмэришэнэй политика ябуулжа байгаа. Ликвидаторнуудтай эбсэшэгүй шангаар тэмсэхэ шухала байгаа. Тиимэһээ ликвидаторнуудые буруушаан бэшэһэн мүрнүүдыень «правдынхидай» ходо зуража хаяһан байхадань, Владимир Ильич ехэтэ сэдьхэлээ зободог һэн. Дураа гутаһан удхатай бэшэгүүдые «Правда» руу эльгээдэг болобо. Тиин байн байн лэ «Правда» Ильичэй хэжэ байгаа тэмсэлдэ хабаадалаг болоо һэн.

Бүхы октябрь һара соо һунгалтада бэлэдхэл хэгдэбэ. Хэдэ хэдэн газарта хүдэлмэришэд һунгалтые ехэ тоодоггүй, шухала удха шанартай хэрэг гэжэ ойлгодоггүй байгаа. Тиимэһээ үргэн агитаци ябуулха хэрэгтэй һэн. Тингэбэшье хаа хаанагүй социал-демокрадууд хүдэлмэришэдэй зүгһөө депутадуудта дэбжүүлэгдэбэ. Томо томо промышленна центрнүүдтэ болоһон һунгалтада большевигүүд илаба. Зоной дунда хүндэтэй партиин гэшүүн-хүдэлмэришэд һунгагдаа һэн. Дүүмэдэ большевигүүдһээ зургаан депутат, меньшевигүүдһээ 7 хүн оробо. Гэбэшье большевик депутадууд миллион хүдэлмэришэдэй түлөөлэгшэд, харин меньшевигүүд 1/4 миллион хүрэхэгүй хүнүүдые түлөөлжэ байгаа. Гадна большевик депутадуудай тон эмхитэй, һанал нэгэтэй байһаниинь түрүүшын үдэрһөө элирээ һэн. Дүүмэ октябриин 18-да нээгдэбэ. Тэрэ үдэр хүдэлмэришэдэй жагсаал, забастовконууд болобо...

Империалис дайнай эхилхын урда тээ Краковта байха үедөө Владимир Ильич национальна асуудалда тон ехэ анхарал хандуулдаг байһан юм. Али бүхы национальна дарлалтые эдир залуу наһанһаа үзэн ядадаг бэлэй. Ондоо үндэһэ яһатаниие дарлахаһаа муухай юумэн үгы гэһэн Марксын үгэ Ильичтэ тон ойлгосотой һэн.

Бүри партиин II съездын үедэ национальна асуудалаар гараһан арсалдаанууд 1913—1914 онуудта илангаяа хурсадажа, империалис дайнай түлэг боложо байһан 1916 ондо үргэлжэлһэн байна. Ильич эдэ арсалдаануудта тон эдэбхитэй, гол үүргэ дүүргэдэг, асуудалнуудые тоб байса тодоор табидаг байгаа. Энэнь хожомынь ехэ удха шанартай байба. Совет гүрэн дотор бүхы үндэһэ яһатаниие адли тэгшэ эрхэтэй болгожо, национальна асуудалые зүбөөр шиидхэхэ ябадалда энэнь ехэ туһатай байгаа бшуу.

Гэбэшье Краковта байха үедөө Ильич гансал национальна асуудалаар һонирходог байгаа бэшэ, харин таряашад тухай асуудалда айхабтар ехэ анхарал хандуулжа, тус асуудалаар 40 гаран статья бэшэһэн бэлэй. Эдэ статьянууд дотороо таряашадай ажахыда хабаатай элдэб олон асуудалнуудые (нютаг урилалга, хүдөө ажахыдахи хүлһэнэй ажал, үхибүүдэй ажал, газар худалдалга г. м.) али бүхы талаһаань хаража үзэһэн юм. Ильич деревниин байдалые, таряашадай юугээр дуталдажа, ядажа байдагые тон һайн мэдэдэг, мэдэрдэг бэлэй. Энээниинь хүдэлмэришэд, таряашад һайн ойлгодог һэн.

1912 оной эсэстэ революционно хүдэлөөн улам хурсадажа, энэ дэбжэлтэдэ «Правда» ехэ үүргэ дүүргэжэ бүтэдэ зондо, тэрэ тоодо впередовецүүдтэшье эли байгаа. Тиин 1912 оной ноябрьда Алексинский Парижда байдаг впередовецүүдэй зүгһөө «Правдада» хандажа, энэ газетые суг хамта гаргадаг болоё, эбтэй эетэйгээр хүдэлдэг болоё гэжэ уряалба. Ильич ажал хүдэлмэридэ шухала хэрэгтэй болоо һаань, урдань болоһон арсалдаануудые, хубиин гомдол голхоролые мартажа шададаг байгаа. Плехановай хэдышье муухайгаар хараадагшье һаань, Ильич ажалда шухала болоходонь, тэрэнтэй дахин нэгэдэдэг, үгэеэ ойлгосодог бэлэй. Алексинский сүглаанууд дээрэ наншалдаа үүсхэдэг, элдэбээр аашалдаг байбашье, «Правдада» бүхы шадалаараа хүдэлхэ хэрэгтэй, партиин түлөө тэмсэхэ, ликвидаторнуудта эсэргүүсэхэ гэжэ ойлгоходонь, Ильич үнэн зүрхэнһөө баярладаг һэн. Энэ мэтын жэшээ айхабтар олон байха. Арсалдагша хүнэйнь Ильичые хараахада, Ильич мүн лэ шанга харюу үгэдэг, хатуугаар шүүмжэлдэг, өөрынгөө һанамжые зүб гэжэ харуулхые аһан шадалааараа оролдодог бэлэй. Харин һүүлдэнь шэнэ зорилгонуудай табигдажа, тэрэ арсалдагша хүнтэй хамта хүдэлхэ арга бии гэжэ элирхэдэнь, Ильич тэрэ хүндэ нүхэрэй ёһоор хандажа, үгэеэ ойлгосожо шададаг һэн. Энэнь Ильичэй айхабтар хүсэтэй, һайн талань байгаа. Хэршье һэргэг хёрхо байбашье, Ильич хамаг зониие һайн тээшэнь ходо бододог бэлэй. Хаа-яа эндүүрдэгшье һааб даа. Теэд хүн зондо һайханаар хандалгань ажал хүдэлмэридэ аргагүй туһатай байгаа...

Краковта байха үедөө Владимир Ильич социалис байгуулалтын, соёл культурын асуудалнуудта анхаралаа ехээр хандуулба.

Соёл культура тухай хэлэхэдээ, Ильич ниитэ политическэ болон экономическа эрхэ байдалтай соёл культура тон нягта холбоотой гэжэ ходолоо онсолон тэмдэглэдэг һэн.

Нэгэ гүрэн дотор һуудаг элдэб үндэһэ яһатад экономикын, эрхын, һуудал байдалай талаар тон нягта холбоотой байдаг гээшэ. Тиимэһээ соёл культурыньшье, илангаяа һургуулиин талаар холбоотой байха ёһотой. Мүнөө үндэһэ яһатадай тэгшэ бэшэ эрхэтэй байхадань, үндэһэтэн бүхэндэ өөрын һургуули байгуулха гэбэл, энэнь гээгдэнги яһатадай байдалые улам муудхаха байна. Тиимэһээ али нэгэн нютагта һуудаг бүхы яһатадай үхибүүдые нэгэ һургуулида ябуулха, суг хамта һургаха шухала гэжэ тэрэ үедэ Ильич бэшээ бэлэй.

1913 оной зун «Арадай гэгээрэлэй министерствын политика тухай асуудал тушаа» гэһэн Дүүмэдэ хэлэхэ үгын проектые Ильич нүхэр Бадаевта бэшэжэ үгөө һэн. Энээниинь Бадаевай хэлэжэ байтар, түрүүлэгшэ таһа түүрэжэ, үгыень хаһаһан байгаа.

Энэ проект дотор Ильич хэдэн олон тоо баримта дурдажа, соёл культурын талаар ороной жэгшүүритэ муухай гээгдэлдэ ороод байһан тухай, арадай һуралсалда ахир бага мүнгэ зөөриин һомологдодог тухай, ороной бүхы зоной арбанай юһэн хубиин һургуули хэхэ аргагүй байһан тухай хэлэһэн байна. Мүн правительство багшанарта бузагай муугаар хандадаг, тэдэндэ зориг зоргоороо ородог, доромжолон баһадаг гэжэ Ильич энэ проект соогоо бэшэһэн юм...

(АНН).

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха).

...АГ ДЭЭРЭ: «Пражска партийна конференци дээрэ В. И. Ленинэй үгэ хэлэлгэ» гэһэн уран ...а П. Белоусовай зураг. ТАСС-ай фотохронико.

РЕДАКЦИДА ЕРЭҺЭН БЭШЭГҮҮДҺЭЭ

БАРИГДАХАЯА БОЛИҺОН СТАДИОН

Манай Орот тосхондо залуушуул ехэ олон юм. Зүгөөр эдэ залуушуулнай һүүлэй үедэ спортдо бэсэ һорихо, хоорондоо мүрысөө үнгэргэхэ гэхэдээ, өөрын тусхай стадион үгы дээрэһээ эндэ тэндэ—үйлсэ, айлай газаагуур сугларжа, волейболоор наадаа бододог. Энээниие һайн мэдэжэ, харажашье ябаһан совхозоймнай хүтэлбэрилэгшэд «нюдэ балай, шэхэ дүлии» болоод ябадагынь гайхалтай. һүүлэй үедэ «тосхондоо стадион барюулыт» гэжэ отделениин эрхилэгшэ Д. Нимаев, нютагай комитедэй түрүүлэгшэ Д-Д. Цыренжаповта тосхоной ажалшад хэды удаа хандаһан, хэлэһэншье байгаабди. Теэд энэ асуудал шиидхэгдэнэгүй. Мүнөө зун боложо, хүбүүд, басагадайнгаа газаагуураа гү, али үйлсэдэ гаража, шорой тооһон соо волейболоор наадажа ябахыень харахада һанаа зоборитой. Түсэбэй ёһоор, отделениин конторын урдуур дурсагдагша стадион барюулагдаха юм һэн. Зүгөөр, энэ түсэбнай хэзээ хэрэг дээрээ бэелүүлэгдэхэ юм гэжэ совхозой хүтэлбэрилэгшэд, парткомһоо асууха саг тулаа ха.

Р. МУНКУЕВ.

Хэжэнгэ.

ЗҮРХЭНЭЙ БАЯР ХҮРГЭНЭБ

Хүндэтэ редакци!

Тангай газетээр дамжуулан, Улаан-Үдын Октябрьска районой нарайлалгын байшангай эмшэдтэ, туһалагша-хүдэлмэрилэгшэдтэ, нэрлэн хэлэбэл, С. Т. Немерова, Л. П. Красикова, Л. С. Харташкина, Н. И. Кузнецова, Н. Ф. Мазельская, Р. Р. Раднаева гэгшэдтэ зүрхэнэй халуун баясхалан хүргэхыем зүбшөөгыт. Тэдэнэй халуун анхаралай аша оролдолгоор минии болон хүбүүнэйм ами наһан абарагдаа. Тэдэнэй ажал хүдэлмэридэнь амжалта хүсэжэ, ажабайдалдань ехын ехэ жаргал юрөөнэб!

Е. МИХАХАНОВА,
Улаан-Үдын 12-дохи һургуулиин багша.

Наймадахи, арбадахи классай үхибүүд эдэ үдэрнүүдтэ шалгалтадаа бэлдэжэ, яаха аргагүй сүлөөгүйдэнэ. Түрүүшын шалгалтануудта И. Гармаева, Д. Аюшеев, С. Ситников, С. Гергенов гэгшэд «5» гэһэн тэмдэгтэйгээр шалгалта баряа. Эдэнэй олонхинь колхозуудта хонишодоор, мал адуулагшадаар хүдэлхэ. Жэшээнь, Чойбалсан Огзонов, Додип Аюшеев, Намсарай Пронтеев гэгшэд мал ажал дээрэ хүдэлэлсэхэ байна. П. Шабуров, С. Ситников, Л. Кушенова гэгшэд технологическа инститтудта орохо түсэбтэй, зариманиинь пединститутда, нүгөөдүүлынь горно-техническэ инститтудта һураха.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Орлнгой дунда һургуулиин арбадахи «а» классайхид шалгалтаяа үгэжэ байна.

Д. ДУГАРОВАЙ фото.

„БУРЯАД ҮНЭНДЭ"
БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„БАНИ ҮГЫ ЯАЛТАЙБ?"

Иимэ гаршагтай статья манай газетэдэ толилогдоһон юм. Статья соо Сэлэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ажалшад хамтын банигүй дээрэһээ Гусиноозерск хото ошохо баатай болодог тухай хэлэгдэһэн юм.

Энэ ехэ тосхондо гансахан бани бии юм. Тэрэнь «Сельхозтехникын» мэдэлэй. Дурсагдагша банида арай гэжэ арбан хүн багтаха, досоонь ехэ хүйтэн. Халуун, хүйтэн уһаниинь хододоо таһалдажа байдаг. Энээниие һайн мэдэжэ байһан колхозой хүтэлбэрилэгшэд, партком «шэхэ дүлии, нюдэ балай» болоод һуужал байдаг. Тохойгоорхин хэзээ шэнэ банитай болохоб. Энээндэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд харюусаг лэ гэжэ тус статья соо хэлэгдэһэн байгаа.

Статья соо хэлэгдэһэн баримта тодороо. Дурсагдагша статья Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой правлени, парткомой зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, тодорхой хэмжээ ябуулга хараалагдаһан байна. Колхозой хамтын бани байгша ондо баригдахаар түсэбтэ оруулагдаа.

Мүнөө үедэ колхозой гэшүүд Тохойдохи «Сельхозтехникын», профессионально-техническэ училищиин банида ородог болоо гэжэ манай редакцида мэдээсэбэ.

...СТЬ-ОРДЫН ҺОНИН

...АЛЯАР ШАГНАГДАБА

...эй Арадай Ехэ Хуралай ...м Эрхүүгэй областиин ...то хүнүүдые «Найрам...һэн медаляар һаяхан шаг...

...эй окружной комитедэй ... секретарь С. И. Ени..., ажалшадай депутадуудай ...гүйсэдхэхэ комитедэй тү... А. М. Хамаганов, КПСС-...ой аймагай комитедэй ... секретарь В. Б. Баторов ...ус медаляар шагнагдаба.

...НААР ДҮҮРГЭГДЭЭ

... жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ ... таряашад 445.111 гек...һо таряа тарихаар тү... юм. Тиихэдэ шэниисэн 244.422 гектар газар Тус культура «хараалагда... соогоо таригдажа дүүр... Ерэхэ намартаа округой ... гектарай 16 центнер ...таряа хуряажа абаха уял...

... ажахынууд, нэрлэхэдэ, ...енина» (Эхирэд-Булгадай «Страна Советов», Лени...мжэтэ колхоз (Алайрай Чапаевай нэрэмжэтэ кол...енский» совхоз (Боохо...аг) гектарай 20—22 ... таряа хуряаха зорилго...дэнь этигэмээр. Юуб ... ажахынуудта хабарай ... хүдэлмэри түргэнөөр, ...ртайгаар хэгдэжэ дүүр...

түлөө ехэ оролдолго гаргажа байна.

Тингэжэ тосхоной болбосон түхэлтэй болгохын тула ехэ хүдэлмэри хээ. Жэшээлхэдэ, 2000 метр утатай тротуар хэһэн, 2000 модо, һөөг бургааһа һуулгаһан, байрын шэнэ 15 гэр бариһан байна. Үйлсэ, харгынууд сэбэрлэгдэһэн, айл бүхэн палисадниктай болоһхой. Тэдэнэр тус тустаа арбанһаа доошо бэшэ һөөг бургааһа, модо газаагаа тариха, тэдээниие һайнаар харууһалжа байха гэһэн уялга абаа.

Гадна колхозой центртэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда ами наһаяа үгэһэн нютагай хүбүүдтэ хүшөө бодхогдохо.

Тургеневкэ тосхондо ажаһуугшадай гаргаһан үүсхэл бэшэ нютаг, газарнуудай ажалшад үргэнөөр зүбшэн хэлсэжэ, ехээр һайшаажа байнхай.

СОЁЛОЙ ШЭНЭ ОРДОН

Округой колхоз, совхозууд экономикынгоо хүгжэн һалбарха бүри соёл культураяа улам саашань хүгжөөлгэдэ онсо анхарал хандуулжа байдаг. һүүлэй хэдэн жэл соо тус тустаа 200—300 хүнэй һууритай һаруул сэбэр, гоё һайхан арбаад Соёлой байшангууд баригдаһан.

һаяхан Эхирэд-Булгадай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түб Харат тосхондо 200 хүнэй һууритай ушөө нэгэ байшан баяр ёһололой оршон байдалда нээгдэһэн. Колхозой парткомой секретарь М. А. Суборов ингэжэ хөөрэнэ:

— Тус соёлой байшан колхоз өөрынгөө хүсөөр баряа юм. Хэрбээ урдань багахан клуб соомнай уран һайханай хэдэн кружогууд хүдэлдэг һаань, мүнөө шэнэ ордондоонай хүгшэн, залуугүй сугларна, хатар наадан, хүхюу дуун хододоо зэдэлжэ байдаг болоо...

Мүн артелиин нэгэ бригадын оршодог Корсуг гэжэ тосхондо ниимэ түхэлэй соёлой байшан баригдажа эхилээ. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн гүйсэхэ үдэр энэнь ашаглалгада тушаагдахаар хараалагдана.

...А ОЙДО ЗОРЮУЛЖА...

... Ленинэй 100 жэлэй ...г болгон, «Нютаг тохой...айхан болгоё» гэһэн Эхи...дай аймагай Тургенев...ой ажалшадай гаргаһан ... мүрысөөнэй үүсхэлые ... окружной комитедэй бю...гой Соведэй гүйсэдхэхэ ... һайшаагаа

... гэшүүд В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойн хүндэ...эрһэн социалис мүры...олсожо, табан жэлэй тү...бариинуудые болзорһоонь ...гэхэ, экономикоёо саа...жөөхэ, нютагайнгаа тү...й гоё һайхан болгохын

Л. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО
ХИЛЫН ГААНАҺАА

Патриодуудай дайшалхы ябуулганууд

ХАНОЙ. (ТАСС). Арадай сүлөөрэлгын зэбсэттэ хүсэнүүдэй подразделенинүүд американо-сайгон сэрэгүүдтэ, тэдэндэ туһалагшадта шангахан сохилтонуудые үгэжэл байһаар.

Митхо провинцидахи американо-сайгон сэрэгүүдэй эзэлжэ байһан газар дээрэхи 40 шахуу бүхэлэлгэнүүдтэ июниин 4-нэй һүни Урда Вьетнамай патриодууд добтолоо гээд Освобождение гэжэ хэблэлэй агентствын дамжуулгада үндэһэлэн ВИА агентство мэдээсэнэ. Даб дээрэхи мэдээнэй ёһоор, патриодуудай амжалтатайгаар байлдаһанһаа уламжалан, дайсанай 1.200 гаран солдат ба офицер хүлһөө буулгагдаа.

Лонгкхань провинцида ябуулга хэдэг патриодууд Донгнай мүрэнэй эрьедэхи американ сэрэгүүдэй лагериие июниин 6-да добтолоо. Дайсанай рото шахуу сэрэгэй алба хэгшэд алуулһан, шархатаһан байна.

ПОЛЯК-ЧЕХОСЛОВАК ХАМТЫН КОММЮНИКЕ

ПРАГА. (ТАСС). ЧССР-эй правительствын Түрүүлэгшэ О. Черникэй уряалаар июниин 9-һөө 11 хүрэтэр ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Циранкевич Чехословакида хани ёһоор аяншалаа. Орон дотор байха үедөө Ю. Циранкевич ЧССР-эй президент Л. Свободые бараалхаа, Чешскэ ба Словацка Социалис Республиканнуудай хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшадтай уулзаа. Аяншалга тухай коммюнике ЧТК агентство дамжуулһан байна. Чехословак-поляк холбооной али бүхы талаар һайнаар хүгжэлгэ хани барисаан, харилсаа холбоон, харилсан туһалалсалга тухай хоёр ороной хоорондо баталагдаһан договорто үндэһэлнэ гээд коммюнике соо тэмдэглэгдэнэ.

Социалис оронуудай нэгэдэл болон харилсаа холбоое саашадань бэхижүүлгэ ехэ удха шанартай гэжэ ЧССР ба ПНР тоолоно гээд коммюнике соо хэлэгдэнхэй.

СССР-тэй, бусад социалис оронуудтай таһаршагүй холбоотой байха гээшэ ЧССР-эй ба ПНР-эй, бүхы социалис хани нэгэдэлэй аюулгүй байдалай бата найдабари болоно гээд ЧССР-эй ба ПНР-эй правительствануудые толгойлогшонор онсолон тэмдэглэнэ.

«Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай Москвада боложо байһан уласхоорондын зүблөөн коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй нэгэдэлые бэхижүүлхэ, империализмда эсэргүүсэн, эб найрамдалай ба социализмын түлөө тэмсэлдэ дэлхэйн түрүү үзэл бодолто хүсэнүүдые элсүүлэн эмхидхэхэ хэрэгтэ горитой туһа нэмэри болохо гэжэ гүнзэгыгөөр этигэжэ байһанаа хоёр правительствые толгойлогшонор хэлсээ хэхэ үедөө элирхэйлэн мэдүүлээ» гээд коммюнике соо онсолон тэмдэглэгдэһэн байна.

СЕНЕГАЛДАХИ БАЙДАЛ

ДАКАР. (ТАСС). Сенегалай ажалшадай национальна союзай (ЮНТС) генеральна секретарь Алиун Сиссе радиогоор үгэ хэлэжэ, июниин 12-то хэхээр хараалагдаһан 48 часай бүгэдэ ниитын забастовкые хойшолуулхыень Сенегалай ажалшадые уряалаа. Правительствын онсо байдал тогтооһон ушар профсоюзуудай һаадгүйгөөр ажал ябуулгала эрхилхэ аргагүй болгоо гээд тэрэ мэдүүлээ.

Салин хүлһэ дээшэлүүлхэ ажаһуудалай эрхэ байдал һайжаруулха тухай забастовко хэжэ байһан банкнуудай алба хаагшадай хэһэн эрилтэнүүдые хангахаһаа банкнуудай эзэдэй арсаһан дээрэһээ бүтэдэ ниитын забастовко үнгэргэхэ тухай шиидхэбэри ЮНТС баталан абаһан байха юм.

ЮНТС-эй шиидхэбэри гаргаһан сасуу Сенегалай правительство орон дотор онсо байдалай тогтоогдоһон тухай соносхоод, али бүхы суглаа ба демонстрацинуудые үнгэргэхые, үйлсэнүүдтэ харуул табихые хориһон байна бшуу. ЮНТС-эй штаб-квартира хүреэлэгдэнхэй. Онсо байдалай тогтоогдоһон үе соо албан захиргаанай газарнуудта бүри ехэ эрхэ түлөөлэлгэ үгтөө. Тусхайлбал, «тэдэнэр хүнүүдые хүдэлмэридэнь баалалтаар эльгээхэ, ниитын гүримдэ аюултай гэжэ һэжэглэгдэһэн» хүнүүдые барижа, түрмэдэ хааха эрхэтэй болгогдонхой.

ПАРИЖДА ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ БОЛОБО

ПАРИЖ. (ТАСС). Вьетнам тушаа Париждахи зүблөөндэ хабаадажа байһан Урда Вьетнамай Национальна сүлөөрэлгын фронтын делегациие толгойлогшо Чан Быу Кием июниин 11-дэ пресс-конференци үнгэргэжэ, Урда Вьетнамда Саг зуурын революционно правительствын байгуулагдаһан тухай журналистнуудта мэдээсээ, энэ правительствын программа тухай хөөрэжэ үгөө.

Саг зуурын революционно правительство хадаа американ эзэрхэг түримхэйшүүлдэ эсэргүү тэмсэлые политическэ болон сэрэгэй талаар хүтэлбэрилхэ. Урда Вьетнамай НФО-гой дурадхаһан 10 пункттай программада үндэһэлэн, Вьетнам тушаа Париждахи зүблөөн дээрэ Саг зуурын революционно правительстватай урагшатайгаар хэлсээ хэхыень, США-е баадхаха оролдолго гаргаха байна гээд тэрэ хэлээ.

Урда Вьетнамда Холбоото Штадуудай тогтооһон колониальна гүримые усадхахын түлөө, Сайгоной туһамаршадай захиргаае унагаахын, конституциие, орондо харша, демократида харша бүхы хуулинуудые болюулхын түлөө Саг зуурын революционно правительство тэмсэхэ гээд тэрэ заагаа.

Саг зуурын революционно правительствын шиидхэбэриин ёһоор мүнөө Париждахи зүблөөндэ хабаадажа байһан Урда Вьетнамай НФО-гой делегаци Урда Вьетнамай Республикын Саг зуурын революционно правительствын делегаци гэжэ нэрлэгдэдэг болохо гээд Чан Быу Кием мэдээсээ.

Делегациие толгойлогшоор гадаадын хэрэгүүдэй министр Нгуен Тхи Бинь томилогдоо. Зыонг Динь Тхао делегациин тусхай түлөөлэгшэ болохо байна.

Журналистнуудай олон тоото асуудалнуудта харюусахадаа, Чан Быу Кием ингэжэ хэлээ. Саг зуурын революционно правительствын делегаци НФО-гой политикые үргэлжэлүүлхэ, Париждахи зүблөөндэ саашадаа хабаадаха. Зүблөөнэй хүдэлмэридэ делегациин хабаадалга зүблөөндэ ушаруулагдадаг һаад түбэгэй түлөө харюусалгатай Сайгоной захиргаае мэдэрһэн ябадал оройдоошье болохогүй гээд тэрэ онсолон тэмдэглээ.

Саг зуурын революционно правительство байгуулһан ушар американ эзэрхэг түримхэйшүүлһээ Урда Вьетнамые сүлөөлхын түлөө тэмсэлдэ Урда Вьетнамай бүри үргэн олон арад зониие хабаадуулха бүри һайн эрхэ байдал бии болгохо, Зүүн-Урда Азида, бүхы дэлхэй дээрэ амгалан тайбан байдал һэргээлгэдэ туһалха гээд Чан Быу Кием тэмдэглэһэн байна.

АЖАЛ ЯБУУЛГА ХЭХЭ ПРОГРАММА

ХАНОЙ. (ТАСС). «Урда Вьетнамай Республикын Саг зуурын революционно правительствын ажал ябуулга хэхэ программа тухай мэдүүлгэ» эндэ тунхаглагдаа. Энэ хадаа Урда Вьетнамай арадай түлөөлэгшэдэй һаяхан болоһон конгрессэй документ болоно.

Сэрэгэй ба политическэ тэмсэл эдэбхитэй болгохо, Вьетнам тушаа Париждахи зүблөөн дээрэ Урда Вьетнамай НФО-гой дурадхаһан арбан пункттай шиидхэбэридэ үндэһэлэн, Урда Вьетнамай Республикын Саг зуурын революционно правительстватай урагшатай хэлсээ эхилхэ тушаа Холбоото Штадуудта эрилтэ хэхэ; США-гай сэрэгүүдые, тэрэшэлэн Холбоото Штадуудай талада ородог харин гүрэнүүдэй сэрэгүүдые Урда Вьетнамһаа ямаршье эрилтэ табингүйгөөр, бүрин гаргахыень США-гай правительствые баадхаха гэжэ Саг зуурын революционно правительствын ажал ябуулга хэхэ программаар хараалагданхай.

Урда Вьетнамда США-гай империалистнуудай далдаар тогтооһон колониальна засаг түрые усадхаха шухала гэжэ программа соо онсолон тэмдэглэгдэнэ, тэгшэ эрхэ, демократи ба бэе бэеэ хүндэлэлсэлгэдэ үндэһэлэн Саг зуурын коалиционно правительство байгуулха гэжэ хараалагдана.

Урда Вьетнамай Республикын Саг зуурын революционно правительство хадаа Урда ба Хойто Вьетнамай хоорондохи һайн харилсаа һэргээхэ, орониие нэгэдүүлхэ зорилго өөрынгөө үмэнэ табина. Нэгэдүүлгэ амгалан аргаар, али нэгэ талаһаа баалалта хэнгүйгөөр, хоёр зоныг хоорондо зүбшэл ба хэлсээ хэжэ, аажамаар бэелүүлэгдэхэ байна.

Амгалан ёһоной, бэсэ абанги гадаадын политика бэелүүлхэ гэжэ программа хараална.

Американ эзэрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүүсэн. Урда Вьетнамай арадай хэдэг тэмсэлдэ ехэ дэмжэлгэ үзүүлһэнэйнь түлөө социалис оронуудта, эб найрамдалда дуратай бүхы оронуудта, бүхы дэлхэй дээрэхи түрүү үзэл бодолто хүнүүдтэ, тэрэ тоодо американ арадта гүнзэгы баясхалан хүргэжэ байһанаа Урда Вьетнамай Республикын Саг зуурын революционно правительство элирхэйлэн мэдүүлнэ гээд мэдүүлгэ соо онсолон тэмдэглэгдэнхэй.

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ УНШАГТЫ:

□ *Хойрог хүн хэһээгдэбэ.*
◇ Уран шүлэгэй долгин.
□ Арадай аман үгын абдарһаа.

ШЭХЭНЭЙ ШЭМЭГ НЮДЭНЭЙ ХУЖАР

Гунга ЧИМИТОВ.

ТҮГНЫН МАЛШАДТА

Наран доро Түгнэ нютагни жарганхай,
Набша ногоогоо найгуулан пэгшэнэ.
Нахид гүбээдэ хонид аһанхай,
Наада нугаарнь үнеэд бэлшэнэ.
Түрэл нютагайм зураг инмэл даа,
Түүрээн, байгааляа мүнхэлхэ гэһэм,
Ямар бэ даа шэнжэ дуталдаад,
Яашье хоолойм гарангүй мэгдээ һэм.
Байгаалиин, колхозой зураг дээрэ
Баатар домогто малшадаа нэмэһүүб, —
Аажам талада, хүдөө хээрэ
Аялга дуумни зэдэлээд, ирагуу.
Буурай эртэ урда сагһаа хойшо
«Буряад зон — малша» гэдэг бэлэй.
Харин мүнөөшье колхоз, совхоздо
Хамагай энэ мэргэжэл түрүүлээ.
Эхэ орондоо
Элбэг ехэ
Эдеэ хоолой зүйл алеэ!
Энэ зорилго малшадые уряалан,
Элдин Түгнэдэм ханхинан зэдэлээ.

Садхалан тобир үнеэдээ энхэрээд,
Сагаан эдеэгээ билтаруулагша
Олондоо хүндэтэй,
Орден шагналтан
Омог манай түрүү һаалишад.

Һүреөтэй ехэ хүбэн нооһо
Һүри һеэгеэр сомон обоологшо
Арад зондоо
Алдар суутай
Артель совхозоймэрхим хонишод.
Үнэн сэхэ ажалай үрэ —
Үргэн талаар бэлшэһэн һүрэг.
Барагдашагүй баялигай эзэд —
Бата алхасатай манай малшад.
Ажалтнай бурьялаг гал дүлөөр,
Араднай баяжаг дүй дүршэлөөр.
Агуухэ Эхэ орон соогоо
Алдар солотнай тараг лэ үргэнөөр!
Буурай эртэ урда сагһаа хойшо
«Буряад зон — малша» гэдэг бэлэй.
Эрхэ сүлөөтэ совет үедэ
Энэ мэргэжэл шэнээр зэдэлээ.

СҮҮД ДЭЭРЭҺЭЭ РЕПОРТАЖ

ХОЙРОГООР ХАНДАҺАН ХОХИДОЛДОО

Ажалшадай 12 мэдүүлгэ үгы болгогдоһон, 26-нь бүридхэлдэ абтаагүй, 44-дэнь харюу эльгээгдээгүй. Зарим мэдүүлгэнүүд хоёр жэлһээ үлүү саг соо шиидхэгдээгүй байһан...

— Даажа байһан эмхи зургаандатнай ажалшадай гомдол мэдүүлгэнүүдтэ тэсэшэгүй хойрогоор хандаһан ябадалда, эрхэтэн Влашич, зэмэтэйгээ мэдэрнэ гүт? — гээд судья Ф. Котиков асууна.

— Зарим тэдыгээр.

— Тодорхойгоор хэлэбэл?

— Телеательедэмнай захил хэхээ, гомдол барихаяа ерэгшэдтэй уулзахаяа арсаһан, хүнүүдтэ хажараар хандаһан ушар минии зүгһөө байхагүй. Бэшэгээр ерэһэн мэдүүлгэ саарһануудсекретарь-машинисткэдэ ородог, тэдээн соохи эрилтэ гүйлтануудые радиомастернуудһаа эхилээд лэ бидэнэр бултаараа хүсэлдүүлхэ гэжэ оролдодогбди.

— Предприяти, эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд ажалшадай мэдүүлгэ, гомдолнуудай түлөө нэн түрүүндэ харюусалгатай гэжэ мэдэхэ бэзэт? СССР-эй ЦИК-эй ба Совнаркомой 1935 оной декабриин 14-дэ гаргаһан тогтоолоор, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1968 оной апрелиин 12-то абаһан Указаар ажалшадай бэшэг, мэдүүлгэнүүдые бүридхэлдэ абаха, хаража үзэхэ тодорхой гурим тогтоогдонхой. Эдэ документнүүдтэй, нүхэр Влашич, өөрөө һайн танилсанхай гүт? Коллективтээ зүбшэн хэлсэдэг гүт?

— Пятиминуткануудээрээ хүнүүдэй захил дүүргэхэ тухай ходо хэлсэдэг аабзабди даа — гээд Влашич сэхэ табигдаһан асуудалда харюусангүй хадуурхаяа һэдэнэ...

Ажалшадай бэшэг, мэдүүлгэнүүдые саг болзор соонь шиидхэхэ тушаалта уялгадаа Улаан-Үдын телеательейн директор В. В. Влашичай хойрог һалаһаар хандаһан гэмтэ хэрэг хаpалгада зорюулагдаһан Железнодорожно районой арадай сүүдэй заседани дээрэ иимэ хөөрэлдөөн болоо.

Гэмнэгдэгшын бэеэ сагааруулхаяа хэды хүсэбэшье, мүрдэлгын хэрэгтэ хабсаргагдаһан баримта, документнүүд, сүүдтэ гэршээр дуудагдаһан гуша гаран хүн ажалшадай гомдол, мэдүүлгэнүүдтэ телеательейн директорэй, тэрэнэй хүтэлбэрилжэ байһан харюусалгата хүдэлмэрилэгшэдэй ямар хойрогоор, ёһо тэдысээр хандадаг байһые балшыса элирүүлбэ.

Телеательейн мастерта гомдол бариһан бэшэгэй «Правда Бурятии» газетын редакцида Улаан-Үдэдэ ажаһуудаг Баранов гэжэ хүнһөө ороходонь, тэрээгээр зохихо хэмжээ абахыень нүхэр Влашичта эльгээгдэһэн юм. Һара соо харюу хүлеэжэ ядаад, редакци ноябриин 14-дэ телеательейн директортэ түрүүшын һануулга хэбэ. Декабриин 2-ой үдэр хоёрдохи, февралиин 14-дэ дүрбэдэхи.., майн эхеэр юһэдэхи һануулга ябуулба. Влашич харюусабагүй.

— Ямар шалтагаанһаа иимэ харюусалгагүй ябадал гаргааб гэхэ байнат? — гээд сүүд дээрэ гүрэнэй гэмнэгшээр байһан республикын прокуророй орлогшо нүхэр П. Коростыловай Влашичһаа асуухадань:

— Тэдэ бэшэгүүдые уншаагүйб?

— Юундэ?

— Намда хүн харуулаагүй. Бэшэгэй удха мэдэхэгүй аад, юун гэжэ харюу үгэхэеэ ойлгожо ядаад, тэрэ бэшэг бэдэрүүлхэдэ, олдоогүй һэн. Һүүлдэ мүрдэлгын боложо байхада, машинисткын столой хүндыһөө олдоо һэн, — гэбэ.

Һүүлэй жэл тухай хүгасаа соо телеательейдэ секретарь-машинистка гурба дахин һэлгээ. Тэндэ ороһон бэшэгүүд хэдэн һараар бүридхэлдэ абтадаггүй байгаа. Тиимэһээ бэшэгүүдэй үгы болошохонь, энэ тэрэнэй саарһанай нобшо соо үни удаанаар миил хэбтэхэнь гайхалтай бэшэ байгаа.

Зоной гомдол мэдүүлгэнүүдтэ анхаралтайгаар хандахыень нүхэр Влашичай өөһэдынгөө хүдэлмэрилэгшэдтэ эрилтэ хэдэггүй байһание иимэ нэгэ баримта гэршэлнэ. Улаан-Үдэдэ ажаһуудаг нүхэр Дырганов сүүд дээрэ иигэжэ хэлээ. «Би нёдондо апрельдэ телевизорээ заһуулха захил хээд, мастерай гэртэмни ерэхэб гэһэн үдэр хүдэлмэриһөө табилга абабаб. Үглөөнэй 10-һаа, үдэшын 5 час бодотор, теэд дэмы һуубаб. Энээн тушаагаа гомдолой дэбтэртэ бэшээд, үшөө хүлеэбэб. Хэнишье ерэбэгүй. Зол болоходо, телевизор мэдэхэ нүхэртэеэ уулзажа, телеательенхидые бэшэ аргадангүй, хэрэгээ бүтээгээ һэм. Харин гомдолой дэбтэртэ бэшээшэдэм юун гэжэ харюусаа ааб гээд, һүүлдэ һонирхоходом: «Гомдол баригшада телевизорынь заһажа үгөөбди» гэжэ ахалагша инженер нүхэр Багаевай һэнигэргүй худалаар бэшэжэрхиһэн тэмдэг байба. Энэ ушар тухай директор Влашичта дуулгаа һэм. Теэд ямар хэмжээнэй абтаһан тухай мүнөө хүрэтэр харюу абаагүйб». Телеательедэ захил хэдэг, дурадхал, гомдолнуудые бэшэдэг дэбтэрые диспетчертэ найдажархёод, тэрээн дотор юунэй бэшэгдэдэг, ямар харюугай үгтэдэг байһые Влашич шалгадаг, һонирходоггүй байгаа.

Гэршэнэр нүхэд Каганов, Субботина, Никонов болон бусад радиомастернуудай шанар муутайгаар, удаанаар телевизор заһадаг, телеательерүү хэдэн удаа хии ябуулдаг, үлүү гаргашада оруулдаг байна гэжэ олон баримтануудые дурдан хэлээ. Жэшээлхэдэ, Каменск тосхондо ажаһуудаг эрхэтэн Никонов аяар 1967 ондо телевизорээ заһабарида тушааһан аад, эндэ һаял тэрэнээ заһуулжа абаа. Тэрэнь Кабанскын бытком-бинадта жэл тухай хэбтээд, Бабушкин город эльгээгдэһэн, тэндэһээ Улаан-Үдэ асарагдаад, баһал удаан болоо. Юундэ иимэ үни һаатал болоноб гэжэ Никоновэй асуухада, телевизортнай хуушан маркын аад, частынуудынь олдоногүй гэдэг байгаа. Частынуудай бии болоходо, хабсаргажа биранагүйбди гэхэ мэтээр мастернууд олон шалтаг хэлэдэг байгаа. Теэд үнэндөө тэрэ телевизор заһаха хэрэгтэ хоёр лэ час хэрэгтэй байгаа. «Зоболонто болоһон телевизорэйнгээ хойноһоо яба ябаһаар һүүлэй һүүлдэ Каменск Кабанск хоёрой хоорондо гушаад дахин һүндэлһэн байнаб» гэжэ Никонов сүүд дээрэ мэдүүлээ. Эндэһээ уламжалан хэлэхэдэ, заһабари удаанаар, шанар муутайгаар, илангаяа телеательейн хүдөөгэй пунктнуудта хэгдэдэг байна. Энэ ушарые мэдэжэ байгаад, директор Влашич хүдөө нютагуудһаа ороһон гомдол, мэдүүлгэнүүдээр саг соонь тодорхой хэмжээ абадаггүй байһан.

Зоной эрилтэ, захилнуудые хүлеэн абаха, бэелүүлэгдэхэ болзорынь гаргаха, дүүргэлтынь хойноһоо харюусаха хүнүүдые томилхоһоо эхилээд, хүнүүдэй хэрэглэмжэ һайнаар хангахын тулада директор нэн түрүүндэ һаналаа табиха ёһотой аад, бодото байдал дээрэ нүхэр Влашич оролдолго гаргадаггүй гэжэ олон баримтанууд гэршэлээ. Аман үгөөрөө гомдол баригшадтай уулзаха тусгаар үдэр, час телеательедэ һая болотор тогтоогдоогүй байгаа. Секретарь-машинисткын ямар зэргээр хэрэг хүтэлдэгынь шалгагдадаггүй, зүбшэл, заабари үгтэдэггүй байһан ушар юун гэжэ тайлбарилхабта гэжэ судья гэмнэгдэгшэһээ һураба.

— Албанай хэрэг саарһа хүтэлхэ талаар тусгаар курса гараһан, дипломдоо эрхим гэһэн сэгнэлтэтэй секретарь-машинисткэнүүдтэ юун гэжэ заабари үгэлтэй гээшэб? — гээд енгүүрхэн татажа, асуудалда асуудалаар харюусабаб гэхэдээ, Влашич өөртөө тулай татаа. Секретарь-машинисткэнүүдээр урдань хүдэлһэн нүхэд Семенова, Техрук гэгшэд Влашичай албан тушаалайнгаа, илангаяа хэрэг хүтэлэлгын уялгада өөрөө һалан муугаар хандадаг, мэдүүлгэ, бэшэгүүдые бүридхэлдэ абаха, шиидхэхэ үүргэтэй хүдэлмэрилэгшэдтэ туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлдэггүй байһан ушар баримтануудые олоор дурдан хэлээ. Коллективтээ ЦИК-ай ба Совнаркомой тогтоол, Верховно Соведэй Президиумэй Указ тухай дуулгаха, хэлэхэһээ байтагай, нүхэр Влашичай өөрөө тэрэние мэдэхэгүй байһаниинь сүүд дээрэ элирээ.

Ажалшадай бэшэг, мэдүүлгэнүүдтэ албан хойрогоор, ёһо тэдысэ хандадаг байһанайнгаа түлөө РСФСР-эй уголовно кодексын 172 статьягаар Улаан-Үдын телеательейн директор нүхэр Влашич хуулиин харюусалгада хабаадуулагдаа. **Железнодорожно районой арадай сүүд Владислав Иванович Влашичые нэгэ жэлэй баалалта хамжуулан, һара бүриинь салингһаа 10 процентые жэлэй туршада дараха гэжэ тогтоогоо.**

Ц. ДУГАРОВ.

СУУТА ДУУШАН МАНАЙДА

Эдэ үдэрнүүдтэ П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищиин концертнэ зал соо бүхэсоюзна болон уласхоорондын конкурснуудай лауреат, Чечено-Ингушска АССР-эй габьяата артист, дуушан Иосиф Кобзоной концертнүүд боложо дүүрэбэ. Иосиф Кобзон совет композиторнууд В. Тухмаков, А. Бабаджанян, О. Фельцман, А. Колкер, Я. Френкель гэгшэдэй дуунуудые аккардеон, гитара, саксафон, рояль болон бусад хүгжэмэй инструментнүүдэй аялга доро гүйсэдхэжэ, олон тоото шагнагшадые баясуулба.

Тэрэшэлэн суута дуушан Сергей Есенинэй үгэ дээрэ бэшэгдэһэн «Клен» гэжэ дууе тон өөрынгөө гуримаар, уянгалан гүйсэдхэбэ.

В. НИМБУЕВ.

СПОРТ

ГҮНДЫНХИД ИЛАБА

Аймагай колхоз, совхозуудай суглуулагдамал командануудай хоорондо хүнгэн атлетикээр, волейболоор хоёр үдэрэй туршада мүрысөөн боложо дүүрэбэ. Энэ мүрысөөндэ зуу гаран спортсмен хабаадаа.

Яруунын совхозой хүнгэн атледүүд илангаяа шалгаржа гараа. Урилдаашад Теплякова, Спиридонова, Санданов гэгшэд эгээл богони зайда 100—200 метртэ урилдахадаа, бусад нүхэдөө холо ахижа гараһан байна.

Куйбышевай нэрэмжэтэ Нарһатын һургуулиин багша Дондоков 400, 1500, 5000 метр зайе һайнаар гүйжэ гараа.

400, 800 метртэ гүйһэн эхэнэрнүүдэй дундаһаа аймагай аптекын хүдэлмэрилэгшэ Могалова һайн дүн харуулаа. 800 метрэй зайда урилдагшадай дундаһаа «Дружба» колхозой гэшүүн Спиридонов түрүү һуури эзэлээ.

4×400 гэһэн эстафетнэ урилдаанай эхилхэдэ, гүндынхид илгаржа, тэдэнэй эхэнэрэй, эрэшүүлэй команданууд урилдаа.

Утые, үндэрые харайха мүрысөөндэ 22 спортсмен хабаадажа, хүсэ шадалаа туршаба. Мужыха тосхоной түлөөлэгшэ Монoeв — 5 м. 49 см., тиихэдэ Гүндын совхозой Спиридонова 4 м. 20 см. утые харайһан байна.

Үндэрые харайлгаар Гүндын совхозой Базаржапов, Днепровская гэгшэд эрхим дүн харуулна.

Диск шэдэлгээр ядро түлхилгөөр мүн лэ гүндынхид бэлэдхэл һайнтай байһанаа харуулаа. Тиин түрүү һууринуудые Санданов, Днепровская, Базаржапов, Антипьева гэгшэд өөһэд хоорондоо хубаабад.

Волейболоор болоһон мүрысөөндэ аймагай түб, Нарһата тосхоной команда эрэшүүлэй дундаһаа эрхимлээ. Тус команда түгэсхэлэй уулзалтада Яруунын совхозой түлөөлэгшэдые илаһан байна. Эхэнэрнүүд соонһоо «Дружба» колхозой волейболистнууд түрүү һуурида гараа.

Мүрысөөндэ илажа гараһан Гүндын команда ВЛКСМ-эй райкомой, аймагай физкультура, спортын комитедэй нэгэдэхи шатын дипломоор, тиихэдэ, Нарһатын, мүн Мужыха тосхоной спортсменүүд дипломуудаар шагнагдаа.

В. БАЙБОРОДИН.

Ярууна.

БОЛОҺОН УШАР

УУРТАЙ БУХАТАЙ УУЛЗАЛГА

Зунай дулаахан үдэр. Голдо ошожо загаһа бариха хүсэлэнтэй хахуулаа абажа, Тузик нохойгоо дахуулан гэрһээ гаража ошобоб. Түрэл һайхан нютагайнгаа тэниглэн талаар, аалихан алхалнаб.

Гэнтэ Тузик нохоймни гүйжэ ерээд, хажуугаарни эрьелдэн, хайратайгаар гиинаба. Хүлэйм хажууда хэбтээдшье үзэнэ. Юунэйшье болоһые ойлгожо ядаһандаа, би зогтатан зогсобоб. Энэ үедэ дүтын бургааһан сооһоо томо гэгшын буха харбаһан һомоңдол гүйжэ гараба. Сэхэ урдаһаамни гүйжэ ябана. Урдаа дайралдаһан юумэ низа дарахаар бэлэн...

Сэг зуура тэбдэшэбэб. Нюрга руум хүйтэн хүлһэн адхаршаба. Үргэлжэ ябаһан юумэеэ хажуу тээшэнь шэдэжэ, шадал мэдэн тэрьелбэб. Бухын хүшэдөөр уухилан гүйхэнь хойноом элихэнээр дуулдана. Хүсэжэ ябана гэжэ шэбшэхэдээ нюдөө аняданшье абанаб. Үнөөхи Тузигни намһаа аяар урда һүүлээ хабшаад, гэдэргээшье харангүй харайжа ябана. «Ай, зол!иг! Намайгаа абархын орондо арилба ха юмши», — гээд шэбшэхэдээ хором бусалжа, хожом минии гарта орохол байхаш гэжэ занабаб.

Уданшьегүй урдамни набтархан хуһан харагдаба. Намайе абарха хуһан. Ногоон гарнуудаа һарбайн дуудан даллажа байна. Тэрэл хуһанда хүрэхэ хүсэлэнтэй бүришье түргэнөөр гүйжэ оробоб. Уяхан ногоон һалаадань аһан сасуу, минисгэй шэнги солбоноор хуһанай оройдо гараһабаб.

Уур сухалаа багтааэа ядаһан улаан соохор буха хуһанай хажуугаар шурд байса гүйжэ гараба. Нэгэ хэдыхэн метртэ гүйгөөд гэдэргээ бусажа ерэбэ. Дүтэлжэ ерэхэдээ аймшагтай гээшэнь. Хоёр ехэ эбэрынь ямар нэгэ арьяатанай һөбө мэтээр харагдана.

Минии шагтагалдажа һууһан хуһанай хажуугаар үнөөхи улаан соохор бухамни зог татан толгойгоо үргэжэ хүндөөр шуухирба. Орьюон тойрониие адаглан харахадам Тузигни хуһан тээшэмни шоно шэнги һэмээхэнээр маряажа ябаба. Улаан соохор буха нохойемни обёоржорхиходоо талын дундуур намнажа оробо. Шорой тооһо бурьюулан саашалба.

Тузигни шонодол адли хүхэ боро зүһэтэй томо бэетэй һэн. Тиимэһээ улаан соохор буха арьяатан шоноһоо үхэр малаа аршалха хүсэлэнтэй минии Тузигые намнажа ябаа ха юм. Энээниинь ойлгоходоо талын хуһанай оройһоо буужа, хаяһан юумэеэ суглуулжа, Баргажан гол тээшэ аян замаа үргэлжэлүүлээ һэм.

К. ЖАМБАЛОВ.

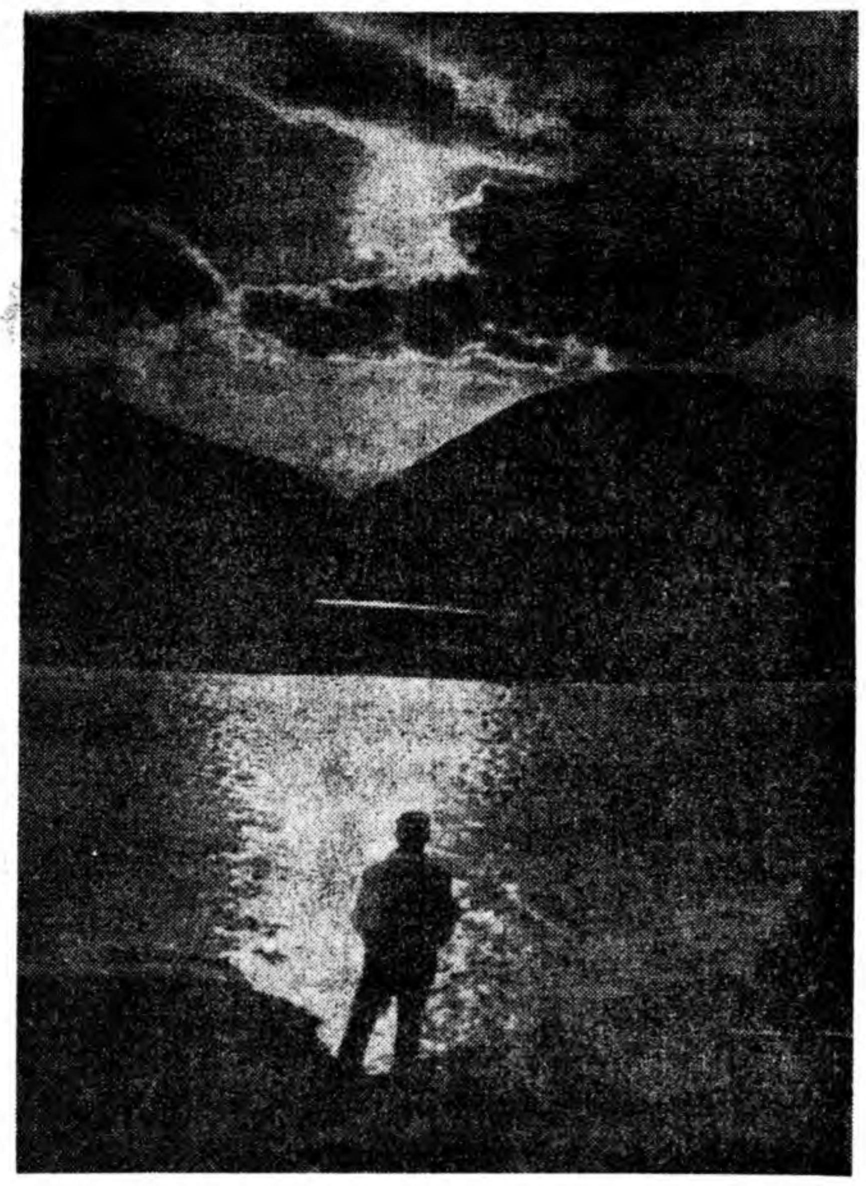

ҮГЛӨӨНЭЙ НАРАН. Д. ДУГАРОВАЙ фотоэтюд.

ЭНЭЭНИИЕ МЭДЭХЭ ГҮТ?

Сахаригхан наһан тухай гэршэлнэ

Хүнэй наһые гэршэлһэн үнэмшэлгэ паспорт болоно. Амитадай аймагай наһанай тоо гаргиха гээшэнь хүшэр. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр өөрынгөө түрэһэн үдэрые хээзээдэшье тэмдэглэдэггүй бшуу. Гэбэшье, элдэб янзын «хэмжүүр» тэдэнэртэ байдаг. Тэдэнэй нэгэн хадаа нюдэнэйнь сахаригхан болоно. Сахаригхан саг үргэлжэ ургажа байдагаараа онсо илгаатай. Туража үхэхэ түйлдаа хүрөөшье һаань, сахаригханиинь ургаһаар лэ байдаг. Энэ шэнэ арга боломжо амитадай наһанай тооге зүбөөр мэдэхэ хэрэгтэ тон шухала удха шанартай гэжэ эрдэмтэд тоолоно.

Замбуулинай онгосо соохи бани

«КС-135» гэжэ асари томо реактивна самолёт сэнхир агаараар шэглүүлэгдэһэн замаараа ниидэнэ. Кабина дотор дэгдэн хөөрэлгын үе эхилнэ. Тиихэдэнь сэл үнгэтэй пластмассова таһагта байһан нюсэгэн хүн бэеэ угаажа эхилнэ. Газаа талаһаань кинокамеранuудай таршаганаха дуулдажа, фотоаппарадуудай тас-няс гэхэнь соностоно.

Фантастическа фильм буулгажа байна гэжэ һаналтагүй. Дэгдэн хөөрэлгын үедэ космонавт бэеэ угаажа шадаха аргатай гү, али үгы гү гэжэ американска эрдэмтэд шалгажа үзөө. Дуһал дуһал уһанай сэсэрдэһэн хүнэй бэе угааха аргатай гэжэ элирхэйлэгдээ.

ХҮНЭЙ НҮХЭР

(Ябаган үльгэр)

Анхандаа нохой
Андал зэрлиг
Амитан байба.
Байгалай эрьеэр.
Барханай боорёор
Айжал ябажа,
Зайжал ябаба.
Ойн амитад соо,
Ондоохон шэнжэтэй:
Ухаа ехэтэй,
Уян сэдьхэлтэй,
Уйдажаш шадаха,
Уйлажаш шадаха,
Уурлажаш шадаха

Угтай байба.
Харатан дайсанһаа
Хамгаалан абарха,
Хамтадаа ябаха
Ханиие бэдэрбэ.
Хүбшэдэ нүхэтэй
Хүхэ шонотой
Хээрэ танилсаад
Хэлэбэ тэрээндэ:

— Хододоо нүхэсэн
Хоюулан ябая.

Арсабагүй шононь,
Аргагүй хүхишэбэ...

Агнажа эсээд,
Амарха гэлсээд,
Харанхы һүни
Хашалдан хэбтээд,
Һанаа амархан
Һажан байтараа,
Амитанай абяа
Абаһан нохойнь
Һаб-һаб хусан
Һагсалзан бодобо.
Айһан шононь
Амидан мэгдэн:

— Баабгай ерэхэл,
Барижа эдихэл, — гэн,
Тэрэ дороо
Тэрьелэн ошобо.

Баабгайн хүсэтэйе
Баталһан нохой
Зорюута бэдэржэ,
Зоботороо гүйжэ,
Ойн эзэниие
Олоод хэлэбэ:

— Хододоо нүхэсэн
Хоюулаа ябая.
Баабгай зүбшөөбэ,
Баярлахадал гэбэ...

Агнажа эсээд,
Амарха гэлсээд,
Харанхы һүни
Хашалдан хэбтээд,
Һанаа амархан
Һажан байтараа,
Амитанай абяа
Абаһан нохойнь
Һаб-һаб хусан
Һагсалзан бодобо.
Баабгай айгаад,
Бахардан сошоод:

— Аймшагтай хүсэтэй
Арсалан ерэхэл,
Барижа эдихэл, — гэнэ,
Баггүй түргөөр
Данхалзан гүйгөөд,
Далда орошобо.
Арсаланай хүсэтэйе
Анжарһан нохой
Олон хоногто
Ото гүйжэ,
Ой соо холоһоо
Олоод хэлэбэ:
— Хододоо нүхэсэн,
Хоюулаа ябая.
Ажаглан шэнжэлээд,
Арсалан зүбшөөбэ...
Агнажа эсээд,
Амарха гэлсээд,
Харанхы һүни
Хашалдан хэбтээд,
Һанаа амархан
Һажан байтараа,
Амитанай абяа
Абаһан нохойнь
Һаб-һаб хусан,
Һагсалзан бодобо.
Аргагүй сошоһон
Арсалан мэгдэжэ:

— Хүсэ ехэтэй
Хүн ерээ һаа,
Алахал манние,
Айналби, — гээд,
Харанхы руу гүйжэ,
Харагдахаа болибо...

Арсаланай айхаар
Аймшагтай хүсэтэй
Хүниие нохой
Хүһэн бэдэржэ,
Хүлэрэн гүйжэ,
Ойгүй газарһаа
Олоод хэлэбэ:
— Хододоо нүхэсэн,
Хоюулаа ябая.
Хүхюун маягтай
Хүниинь зүбшөөжэ,
Шадабари аргыеш
Шалгахаб гэбэ...
Холтоһон урсынгаа
Хоймор таладань
Ангууша эзэниинь
Амаран унтаба,
Газаагаа нохойгоо
Гасууда уяад.
Арсаланай абяа
Абаһан нохойнь
Һүниин тэгэндэ
Һүүлээ хабшан,
Сошордуу шангаар
Собхошон хусаба.
Эзэниинь һэрижэ,
Эбһээлэн һуняагаад,
Оройдоош айнгүй
Урсаһаа гараад,
Ойртоһон арсаланай
Унатар буудаба.

Ашатай, туһатай
Амитан байбаш,
Нүхэсэе хододоо
Нүхэрни боло гээд,
Эзэниинь ерэжэ,
Эльгэ зүрхэнһөө
Энхэрэн, өөгшөөн,
Эльбэбэ нохойгоо.

Эды хүсэтэй,
Эрэлхэг зоригтой,
Эзэтэй болоһондоо
Баярлаһан нохой
Бархиран, уяран,
Эрхэлэн, годилзон,

Эзэндээ аһаба.
Тэрэ гэһээр
Тэдэ хоёр
Хахасан һалашагүй

Ханинар болобо.
Ухаа ехэтэй,
Уян сэдьхэлтэй,
Уйдажаш шадаха,
Уурлажаш шадаха
Угтайень мэдээд,
Ангай мүрые
Алдангүй мүшхэхэ
Үнэршэ бэрхыень,
Абаһан эзэндээ
Аргагүй дуратай
Үнэншынь мэдээд,
Элдэб юумэндэ
Эзэниинь һургаба.
Үүлтэр үүлтэрээр
Үсхэн олошороожо,
Элдэб бэетэй,
Элдэб тархитай,
Палагарш нооһотой,
Зарпагарш аматай —
Элдэбын болгоод,
Иншэнь, тиишэнь
Олон тээшэнь
Хубаа хубааһаар
Олон гүрэнөөр
Хуу тарааба.

Байгалай эрьеһээ,
Барханай боорнһоо
Угаа абаһан
Ухаансар нохойе
Алиш ороной
Арадууд өөгшөөн,
Түбһэн юумэндэ
Түргэн һургажа,
Ангуушаниш болгоно,
Амбааршаниш болгоно,
Малшаниш болгоно,
Манаашаниш болгоно...

Хамагай түрүүшын
Харгышан боложо,
Заха хизааргүй
Замбуулин соогуур
Бүмбэрсэг дэлхэйгээ
Бүһэлэн тойрожо,
Амняа зорюулаа
Нэгэ нохойнь,
Амиды бусаа
Хоёр нохойнь...
Хүнэй нүхэр
Хүндэтэ нохой,
Энхэрэн, шамайе
Эльбэн тэбэрижэ,
Алдар солыеш
Алталан дууданаб.
Африкадаш ябаа һаа,
Америкэдэш ябаа һаа,
Һарадаш ошоо һаа,
Һанажал ябаарай
Элинсэг эсэгынгээ
Эхэ нютагыень —
Бултанда суутай
Буряад ороноо,
Байгал далайгаа,
Бархан уулаяа!

Ш. НИМБ

ПРАВДА БУРЯТИИ МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Республика агуу ойн урда тээ» гэһэн гаршаг доро информацинууд. ТАСС-ай шухала мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Партийна ажабайдал» гэһэн гаршаг доро А. Алексеевэй статья. «Колхозой Жэшээтэ Уставай проект тушаа һанамжанууд» гэһэн гаршаг доро статья. «Теориин асуудалаар Ленинэй һургаалнууд» гэһэн хөөрэлдөөн.

Гурбадахи хуудаһанда: коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын зүблөөн дээрэ. А. Паркинагай очерк. Хилын саанаһаа абтаһан мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Шэхэнэй шэмэг, нюдэнэй хужар».

СПАССКИИН ИЛ

МОСКВА, июниин (ТАСС). Шатараар Петросян Борис Спасс рой дунда үнгэргэгдэ гаа дэлхэйн түрүү һуу хын түлөө мүрысөөн тээнь хойшолуулагдаһа хи наадан мүнөөдэр ү лүүлэгдээд, 53-дахи я удаа Борис Спасски таар дүүрэбэ.

Дэлхэйн чемпионой гэдэ хүртэхын түлөө м байгаа Борис Спасски 11,5, тиихэдэ Тигран П 9,5 очкотой болонхой.

Редакторай орлогшо
М. Н. НИ

Манай адрес, телефону

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—5 приёмная—54-93. зам. редактора—68-08. зам. редакт 32-62, ответ. секретаря—50-52. зам. ответ. секретаря—6 отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—6 63-86, пропаганды и агитации—56-23. промышленнос строительства—61-35, советского строительства и быта—6 культуры и школ—60-21. писем и рабселькоров—67-81, формации—34-05. общественная приёмная—56-62. маш бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Сте Министров БурАССР.

Н-02589. Зак. №